

Rудар

Časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje

september 2002,
številka 7, leto XXXVI

foto: Ivo Hans Avberšek

VSEBINA

Časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje, september 2002, številka 7

4 Kako prodati izdelke in storitve?

7 Energetski projekt stoletja

8 HSE je upravičil svojo ustanovitev

9 Novice HSE

10 Naš gost: Ladislav Tomšič

12 Izobraževanje – gibalo razvoja

14 IP HTZ na MOS – do zlate plakete in naprej

17 11. srečanje delavcev GIT Slovenije

18 Raziskovalni tabor inštituta ERICo

19 Občinski praznik ni le navaden dan

4

Dejavnost kateregakoli podjetja ni sama sebi namen.

Vsak izdelek, ki ga naredimo, ali storitev, ki jo znamo opraviti, postaneta meso šele, ko ju prodamo. In ne le enkrat. Večkrat. Kako to storiti čim bolje, delati najbolje?

20 13. srečanje poslovnih partnerjev

21 Neopisljivo in zelo koristno

22 Uresničene sanje Daniela von Lappa

24 Gasilci dobri na tekmovanjih

26 Prve športne igre Premogovnika Velenje

28 S poti po Andaluziji in Kataloniji

30 Love Osama bin Laden

34 Zdravje: Kronoterapija

Izdajatelj

Poslovni sistem Premogovnik Velenje

Uredništvo

Glavna in odgovorna urednica: Diana Janežič

Novinarka in lektorica: Dragica Marinšek

Oblikovanje: Ivo Hans Avberšek

Naslov: Uredništvo Rudarja, Partizanska 78, 3320 Velenje, tel. 03/899 61 00, int. 18-15, fax. 03/5869-131

E-mail: Diana.Janezic@rv.si,
Ivo.Avbersek@rv.si

Uredniški odbor

Božena Steiner, predsednica, Tatjana Krenker - gospodarsko področje, Marko Mavec - tehnično področje, Tomo Lipnik - sindikat, Pavel Župevc - svet delavcev, Janja Juvan - IP HTZ, Mojca Ževart - ERICo, Matjaž Čermovšek - Gost, Tomaž Pungartnik - Habit, Slavica Pogorelčnik - Kamnolom Paka, Milena Krofl - PLP, Miro Sitar - Telekom sistemi

Grafična priprava Naš čas, d.o.o. Velenje
Tisk SET Vevče

Naklada 4000 izvodov

Mesečnik Rudar prejemajo zaposleni v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje brezplačno. Davek na dodano vrednost po stopnji 8,5%. Poštmina plačana pri pošti 3320.

8. julija letos je bila na Vrhovem podpisana koncesijska pogodba za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save. S podpisom te pogodbe so bila zaključena dolgotrajna pogajanja o tem, za Posavje in Slovenijo pomembnem projektu.

“Vsak začetek je težak”, so rekli člani strokovnega sveta športnega društva poslovnega sistema Premogovnik Velenje, da pa je lahko zelo uspešen, so dokazali v nedeljo, 15. septembra, z organizacijo prvih športnih iger Premogovnika Velenje na igriščih TRC Jezero.

26

Z drugačno zasnovo in drzno izvedbo je IP HTZ na letošnjem mednarodnem obrtnem sejmu v Celju vzbudil zanimanje obiskovalcev, še pomembneje pa je, da je prepričal tudi strokovno komisijo MOS, ki je podjetju podelila zlato plaketo za odličen celovit nastop na sejmu.

Trženje izdelkov in storitev poslovnega sistema Premogovnik Velenje

Premogovnik Velenje je bil v letu 2001 vključen v holding Slovenske elektrarne, d.o.o. (HSE). HSE bo v smislu zasledovanja osnovnega cilja združitve podjetij stremel k največji racionalizaciji poslovanja.

Za Premogovnik Velenje pomeni to intenzivnejše nadaljevanje aktivnosti, ki s projektom prestrukturiranja poslovnega sistema tečejo zadnja leta. Poleg tega bo treba veliko pozornost posvetiti tudi racionalizaciji in poenostavitvi procesa pridobivanja premoga.

Takšne osnovne usmeritve nas vodijo k vse večji naravnosti poslovnega sistema Premogovnik Velenje k prodaji naših storitev in izdelkov na trgu. To velja tako za matično kot tudi za hčerinska podjetja, ki bodo svoj delež poslovanja morala v vse večji meri usmeriti na kupce izven poslovnega sistema. Zastavljene cilje je mogoče dosežati le s sistematičnim pristopom k prepoznavanju trga in potencialnih kupcev, z ustrezno ponudbo izdelkov in storitev ter pravim pristopom k tržnemu komuniciranju.

V preteklosti naše podjetje ni bilo tržno naravnano, zato tudi usposobljenih kadrov za področje trženja v podjetju ni bilo veliko. V vodstvu podjetja smo se trdno odločili, da si ta znanja morajo pridobiti naši kadri, in to na vseh segmentih prodaje storitev in izdelkov. V ta namen smo imeli v podjetju v zadnjih letih vrsto izobraževanj, ki so se jih udeležili številni naši sodelavci.

Ciljno izobraževanje za usposabljanje za izboljšanje trženja v poslovnem sistemu pa smo organizirali letos prvič. Organiziral ga je naš oddelek za izobraževanje, izvedlo pa podjetje ITEO iz Ljubljane s svojimi in tujimi predavatelji. V izobraževanje je bilo vključenih 15 naših sodelavcev, ki že intenzivno delajo pri trženju storitev in izdelkov.

V matičnem podjetju nastopamo na tržišču intenzivno s programom rudarsko-gradbenih del in storitev tehničnih služb, hčerinska podjetja pa so tako in tako že dolgo vpeta na trg. Prvih pet tednov izobraževanja je bilo posvečenih predavanjem s področja trženja, v naslednjih petih tednih pa so v sedmih sklopih potekale delavnice, kjer so udeleženci obdelovali tematike svojih področij. To pomeni, da so pripravljali trženjske načrte za projekte, ki jih že izvajajo na trgu in se ob tem učili prijemov,

ki jih niso poznali ali so jih poznali pomanjkljivo.

Izobraževanje je bilo dolgo in naporno, potekalo je izven službenega časa. V vodstvu podjetja smo zadovoljni, saj so udeleženci delali resno in odgovorno. Danes se na trgu soočamo z izjemno močno konkurenco, ki neusmiljeno izloča vse akterje, ki so slabo ali pomanjkljivo pripravljene. Prepričan sem, da smo s tem izobraževanjem veliko prispevali k dvigu nivoja trženja in trženjske kulture v podjetju, zato tudi rezultati ne bodo izostali.

dr. Evgen Dervarič

Kako prodati izdelke in storitve?

Dejavnost kateregakoli podjetja ni sama sebi namen. Vsak izdelek, ki ga naredimo, ali storitev, ki jo znamo opraviti, postaneta meso šele, ko ju prodamo. In ne le enkrat. Večkrat. Kako to storiti čim bolje, delati najbolje?

Tudi tega se je treba naučiti in poznati zakonitosti te dejavnosti. Zato smo se v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje odločili za organizacijo usposabljanja za izboljšanje trženja. Potekalo je od srede aprila do začetka julija. Organiziral ga je oddelek za izobraževanje, izvedlo pa podjetje ITEO iz Ljubljane s svojimi in tujimi predavatelji.

Izobraževanja se je v 10 tednih – 5 tednov so trajala predavanja, 5 tednov pa delavnice – udeležilo 15 naših sodelavcev, ki se pri svojem delu ukvarjajo tudi s trženjem izdelkov in storitev svojega podjetja. To so bili bodisi vodje podjetij ali komercialisti. Udeleženci so bili iz Premogovnika Velenje ter iz vseh njegovih pridruženih družb, razen iz Habita in ERICA.

Predavatelji so bili Matej Koren, mag. Rudi Tavčar in Janika Gregorič Zečevič, udeleženci pa so se seznanili s filozofijo trženja, kupci in tržišči, pojmom konkurence, priložnostmi in nevarnostmi na trgu, strategijo izdelkov oziroma storitev, kanali distribucije, cenami, načini komuniciranja s tržiščem, značilnostmi prodajnega osebja in upravljanjem prodajnega procesa. Te vsebine so poslušali vsi na skupnih delavnicah, za tem pa so udeleženci vsake družbe ločeno opredeljevali prednostna področja za izboljšanje izvajanja tržne strategije v svoji družbi.

Kako so bili zadovoljni z vsebino izobraževanja in kaj so se naučili, smo povprašali vodje posameznih skupin!

Marko Mavec

Marko Mavec, univ. dipl. inž. rudarstva, vodja Tehničnih služb, Premogovnik Velenje: "Izobraževanja sva se udeležila Drago Potočnik, vodja Jamomerstva, in jaz, projektno skupino, ki je izdelala projektno nalogo za izboljšanje trženja v Tehničnih službah, pa so poleg naju sestavljali še Marijan Lenart, Pavle Skornšek in Jože Krk. To je hkrati tudi skupina, ki je pred dvema letoma začela sodelovati pod vodstvom ITEO-ja pri preobrazbi poslovnega sistema Premogovnik Velenje.

V Tehničnih službah tržimo izključno storitve. Pri tem ne nastajajo materialni stroški, ampak stroški storitve, ki jih je pred pričetkom izvajanja storitve včasih zelo težko določiti, ker so storitve zelo različne. Tržimo geotehnične, geodetske in jamomerske storitve ter projektne storitve, in sicer po Zakonu o rudarstvu in po Zakonu o ureditvi objektov. Pri vseh naštetih storitvah opravljamo tudi različna strokovna merjenja ter kompleksne storitve, torej tiste, ki so skupek večih naštetih storitev.

Na zunanjem trgu ustvarimo letno blizu 40 milijonov tolarjev prometa, kar je glede na potrebe na trgu lep znesek. Imamo pa v Tehničnih službah poleg zunanje realizacije tudi precej zahteven notranji trg, torej opravljanje naših storitev za Premogovnik Velenje – to je priprava projektne dokumentacije, opravljanje jamomerskih meritev, hidrogeoloških, geoloških ter geomehanskih del in raziskav, česar ni malo in se z zmanjševanjem proizvodnje v premogovniku sorazmerno ne manjša.

Ob tem manjšamo število zaposlenih v Tehničnih službah, vendar lahko svoje delo dobro opravimo tako na notranjem kot zunanjem trgu z racionalizacijo dela, usposobljenimi sodelavci in dobrimi orodji za delo. V zadnjih štirih letih smo začeli na zunanjem trgu tudi sami agresivneje tržiti naše storitve, s čimer nam je uspelo realizacijo bistveno povečali.

Konkurenca na našem področju je relativno močna, zmanjšujejo pa se potrebe po tovrstnih storitvah, predvsem v okviru avtocestnega programa. Je pa res, da med našo konkurenco ni firme, ki bi imela združene vse tri branže, kot je to pri nas, torej geotehnične in geodetske storitve ter projektiranje v rudarstvu skupaj z elektro in strojnim projektiranjem. Vsa podjetja, ki opravljajo te storitve, so kvalitetna, zato je prvo merilo cena. V tem smislu smo konkurenčni, se pa

Miran Hudournik

relativno kratek čas pojavljamo na trgu s ponudbo naših storitev in smo zato slabše prepoznavni.

Omenjeni seminar nam je koristil. Izdelali smo trženjski program, v katerem smo naredili presek naših storitev ter petletni plan načinov trženja in njihove realizacije. Predavatelji so bili zelo dobri, predvsem so bili zelo naravnani na specifičnosti našega podjetja, saj nas že dobro poznajo.

Za nas, tehnične strokovnjake, so ekonomska znanja vedno dobrodošla, vedno pa je tudi dobrodošla, če ta znanja pridobi čim več sodelavcev. Nenazadnje se bomo morali začeti tržno obnašati tudi do notranjega trga ter še kvalitetneje kontrolirati kakovost storitve, stroške oziroma ceno..."

Miran Hudournik, univ. dipl. inž. rudarstva, tehnični vodja zunanjih delovišč, Premogovnik Velenje: "Odkar je začel Premogovnik Velenje pred leti ponujati rudarska gradbena dela tudi za zunanji trg, smo se začeli, seveda, srečevati tudi s pravili trženja.

Do danes smo se tega posla že kar precej naučili, prav gotovo pa je izobraževanje s to vsebino dobrodošlo in prispeva k pridobitvi novega znanja. V nalogi, ki smo jo izdelali na osnovi predavanj in delavnic, smo opredelili našo ponudbo storitev, kupce in možnosti prodaje storitev.

Naročniki naših storitev so bolj ali manj znani. To so DARS v okviru avtocestnega programa, DRSC za druge ceste, Slovenske železnice ter večja gradbena podjetja, ki sodelujejo pri gradnji avtocest. Novo področje, kjer se želimo uveljaviti, so sanacije plazov. Na tem področju so naši naročniki občine pa tudi DRSC. Konkurenca je znana; predvsem so to velika gradbena podjetja, ki opravljajo tudi rudarska gradbena dela.

Precej vsebine, ki smo jo poslušali na predavanjih, smo poznali že iz prakse. Pokazalo pa se je, da nekaj velja v teoriji, v praksi pa je malo drugače. Delavnice v okviru omenjenega izobraževanja so bile morda malo preveč naravnane v trženje izdelkov, manj pa v storitve, ki se tržijo drugače kot izdelki. Pri ponujanju naših storitev mnogokrat pravila trženja ne veljajo povsem, saj gre pri pridobivanju poslov velikokrat za lobiranje, vezane posle, zveze, politiko. Večina teh storitev se namreč financira iz proračuna, torej za poslom ne stoji lastnik s svojimi sredstvi.

Z organizacijo in izvedbo izobraževanja sem bil zadovoljen. Bilo pa bi dobro imeti tudi kakšno predavanje o tehnikah lobiranja, pogajanj, kajti to so znanja, ki jih nimamo, so pa, kot že rečeno, pri našem delu sestavni del trženja, pridobivanja posla."

Slavko Ževart, univ. dipl. inž. elektrotehnike, direktor Telkom sistemov: "Poleg mene se je omenjenega izobraževanja udeležila sodelavka Jožica Novak.

V Telkom sistemih se, seveda, vsakodnevno ukvarjamo s trženjem svojih storitev, vendar zaradi majhnosti

podjetja tržne funkcije nimamo posebej organizirane. Dva sodelavca sta se že v preteklosti udeležila izobraževanja s to vsebino pri Obrtni zbornici. Na tokratnem izobraževanju pa smo izvedeli še več novega, seznanili smo se s tehnikami trženja, pristopi in delom s strankami...

Izobraževanje je bilo aktivno, saj smo morali intenzivno sodelovati tako med predavanji kot na delavnicah.

Izdelali smo program o izboljšanju trženja in si pri posameznih storitvenih programih zastavili naloge. Podrobneje smo obdelali program Hojla, to je naš najnovejši storitveni program internetnega telefoniranja, in ugotovili, da je to perspektiven program, da je atraktivnost tržišča visoka, naša poslovna konkurenčnost pa dobra. Na izobraževanju smo obdelali tudi tržne, marketinške akcije, za katere pa v našem podjetju ugotavljamo, da so za nas predrage. Zato se jih lotevamo po majhnih korakih in veliko delamo na osebnih stikih s potencialnimi kupci."

Damijan Kanduti, univ. dipl. inž. strojništva, pomočnik direktorja IP HTZ: "Iz našega podjetja smo se izobraževanja o izboljšanju trženja udeležili Brigita Gril, Janez Arlič in jaz.

V IP HTZ smo lani začeli intenzivneje delati na konceptu trženja oziroma marketinga. To funkcijo smo centralizirali kot službo "Prodaja&marketing", ki spada pod pomočnika direktorja, vodi pa jo Janez Arlič. V to službo smo vključili štiri sodelavce, ki kot prodajniki pokrivajo potrebe vseh petih profitnih centrov podjetja.

Ko smo lani začeli postavljati izhodišča prodaje in marketinga v IP HTZ kot začetke celovite funkcije trženja, smo poskušali določiti osnovne koncepte, v katere spadajo tudi vsi plani. Lani smo prvič planirali marketinške aktivnosti in letos se tega načrta skušamo držati. Omenjeno izobraževanje je bilo zato samo dobrodošlo. Bilo je priložnost, da smo nekatera naša razmišljanja prediskutirali, preverili, pridobili smo teoretična znanja in praktično obdelali nekaj primerov trženja.

Področje trženja zajema zelo širok spekter: raziskovanje trga, tržno načrtovanje, pripravo trženjskih aktivnosti, izvajanje teh aktivnosti, spremljanje njihove uspešnosti, neposredno prodajanje in kontrolo navedenih aktivnosti. V IP HTZ smo v okviru izobraževanja podrobneje obdelali le

tržno načrtovanje in pripravo trženjskih aktivnosti.

IP HTZ kot samostojno podjetje obstaja od leta 2000. Skušamo se trženjsko naravnati, saj je naše delovanje do sedaj temeljilo na prodajnem konceptu. V njem smo imeli opredeljene določene izdelke, storitve, prodajo in promocijo in poskušali smo doseči neko prodajo, nek prihodek, tudi dobiček. Z intenzivnim delom na področju trženja pa sedaj prehajamo v trženjski koncept, ki temelji na obdelovanju ciljnih trgov, potreb porabnikov in koordiniranem trženju. Na tej osnovi je treba razvijati izdelke in storitve, ki jih podjetje ponuja.

V delavnicah omenjenega izobraževanja smo obdelovali šolske primere trženja. Glede na to, da ima IP HTZ 30 prodajnih programov, ki jih je seveda nemogoče obdelati v takšni delavnici, smo v vsakem profitnem centru izbrali en prodajni program in tistega analizirali, postavili trženjske aktivnosti zanj. Pri tem smo v delo vključili več sodelavcev: poleg vseh v prodaji še vodje profitnih centrov in celoten razširjeni kolegij direktorja.

Z izobraževanjem smo bili zadovoljni, tako s predavatelji in predstavljenimi vsebinami, pa tudi z našim sodelovanjem, saj smo le z aktivnim delom lahko pridobili več znanja. Ugotovili smo, kje smo šibki, kje moramo korenito spremeniti naše delovanje, da nam manjkajo nekateri podatki, ki jih sedaj sistematično še ne zbiramo, pa bi jih potrebovali.

Dograditi bomo morali tudi kontroling za nadzor – kontrolo trženja. Ta bi moral zajemati kontrolo načrtov, donosnosti in seveda kontrolo učinkovitosti. Vezan bo na prodajne programe in bo zajemal analize prodaje, tržnega deleža, stroškov trženja, zadovoljstva kupcev... Ugotavljati bomo morali začetni donosnost posameznih izdelkov in storitev v okviru posameznih prodajnih programov ter vpeljati kontrolo učinkovitosti, da bi

nenehno iskali boljše načine oglaševanja, boljše storitve, ugodnejše trgovske mreže... Veliko smo se naučili in dobili injekcijo, da se temeljito lotimo dela. Tega nas sedaj čaka veliko!"

Franc Špegel, lesarski tehnik, vodja komercialne in priprave dela, PLP, Lesna industrija: "Omenjenega izobraževanja sva se udeležila direktor podjetja Bojan Stropnik in jaz, v projektni skupini, ki se v PLP ukvarja z razvijanjem tržne funkcije, pa so poleg naju še Milena Krofl, Boštjan Pušnik in Matija Rovšnik, ki je pripravnik v Premogovniku Velenje. Naj poudarim, da se je pri delu naše skupine pokazalo, da bi bilo dobro, če bi se izobraževanja o izboljšanju trženja udeležil vsaj še en član projektne skupine.

Tržno funkcijo moramo v PLP okrepiti. V to nas silijo konkurenca, zmanjšanje prodaje naših izdelkov in storitev v Premogovniku Velenje in uvajanje novih programov. Na zunanja tržišča se lahko PLP odpira na dva načina: da pri žagarskem programu zapolnjuje proste zmogljivosti z dejavnostjo za druge kupce izven poslovnega sistema ali da razvija nove izdelke, programe. Zgolj zapolnjevanje prostih zmogljivosti žagarskega programa ne bi bila zelo zahtevna tržna naloga, za trženje novih programov pa smo pripravili program trženja. Raziskali smo tržišče, konkurenco, dosežanje kupce, možne nove kupce v Sloveniji in tujini ter dobavitelje za štiri proizvodne programe: žagarskega, lepljeni elementi, pohištvo po meri in biomase. Iz ocen tržnih možnosti je

Franc Špegel

razvidno, da so možnosti trženja velike. Pri izdelovanju programa nam je omenjeno izobraževanje zelo pomagalo z napotki, primeri. Imeli smo srečo, da je z nami sodeloval Matej Koren iz ITEO, s katerim smo sodelovali že v preteklosti, ko smo začeli prestrukturiranje poslovnega sistema. Dobro je spoznal naše podjetje in zelo lepo smo delali skupaj. V delavnicah, ki so bile zelo

praktično naravnane, smo se naučili, kako narediti tržni načrt, projekt. Neposredno korist izobraževanja vidim v sistematičnem pristopu k trženju ter v izdelavi baze kupcev in dobaviteljev."

Mag. Vladimir Malenkovič, univ. dipl. inž. rudarstva, direktor GOST-a: "Izobraževanja se je iz našega podjetja udeležila štiričlanska projektna skupina. V njej so bili poleg mene še Danilo Trampuž, Dragica Pohar in Sonja Krk.

Že v procesu prestrukturiranja Premogovnika Velenje in njegovih družb smo ugotovili, da nam znanja s področja trženja zelo manjkajo. To velja tudi za GOST, kjer ugotavljamo, da te ključne funkcije sploh nimamo

Vladimir Malenkovič

vzpostavljene. Normalna odločitev je torej bila, da nekatere poslovne funkcije, med njimi posebej tržno, postavimo na noge ali občutno okrepimo. To je pri zelo širokem storitvenem programu GOST-a še bolj pomembno, saj brez sistematičnega pristopa k trženju pozitivnih rezultatov ne moremo pričakovati.

Krepitev tržne funkcije je v GOST-u torej razvojni program in omenjeno izobraževanje nam je prišlo ravno prav in v veliko pomoč. V delavnicah smo dobili temeljna znanja o trženju in ob tem ugotavljali, katere so naše največje slabosti in na kaj moramo biti posebej pozorni. Izobraževanje je bilo uspešno, tudi zato, ker ga je izvajala hiša ITEO, ki spremlja Premogovnik Velenje že dalj časa med njegovim prestrukturiranjem in njeni ljudje poznajo naše posebnosti in zakonitosti. Zato se je kot rdeča nit vlekla tudi metodologija dela, ki smo jo zastavili pri prestrukturiranju poslovnega sistema.

V GOST-u smo v projektu med našimi šestimi temeljnimi storitvenimi programi izbrali tri, ki smo jih posebej obdelovali. Ti trije so: organizirana prehrana kot naš nosilni program, turistično-rekreativna dejavnost kot najbolj aktualna in perspektivna dejavnost ter hotelirstvo kot rastoči

program. Za uspeh našega izobraževanja štejem, da smo ugotovili iztočnice, na katerih moramo sedaj delati za vzpostavitev tržne funkcije. Zavedamo se, da bo potrebnih v GOST-u precej sprememb na različnih področjih in da se te ne bodo zgodile čez noč. Potrebna bo tudi angažiranost vseh zaposlenih ter seveda ustrezni dogovori z lastnikom."

Branko Pohar, univ. dipl. inž. rudarstva, direktor Kamnoloma Paka: "Ta seminar je prišel za naše podjetje resnično v pravem trenutku. Gradbeništvo se nahaja v globoki recesiji, pojavljajo se nove tehnologije gradnje z novimi materiali, tako da nam bo

znanje, ki smo ga pridobili, pomagalo vsaj do neke mere ublažiti posledice recesije. Seveda brez odgovora na nove tehnološke izzive z ustrežno tehniko dolgoročno ne bo šlo, da pa se marsikaj spremeniti tudi na drugih področjih.

Podjetja danes obvladujejo spremembe in ena od njih je tudi prilagajanje trženja novim zahtevam. Danes podjetja ne morejo voditi

igre, kot so je nekdaj, ko so, na primer, kupci v vrstah čakali cele noči, da so kupili potreben material. Danes vodi igro kupec in za podjetje, ki odnosa s kupcem ne zna vzpostaviti, bo recesija večna. V to nas je prepričala metoda CRM – Customer Relationship Management –, ki smo jo spoznali na seminarju in ki v ustreznem modelu, podprtem z računalniško tehnologijo, predstavlja za podjetje konkurenčno prednost pred tistimi, ki prisegajo na tradicionalno strategijo množičnega trženja.

Sam sem bil nad seminarjem navdušen, saj so nas ekipa ITEO-ja in naš mentor mag. Plut na nevsiljiv in prijeten način vodila tako skozi tehnike trženja kot druge segmente poslovanja."

Diana Janežič

Branko Pohar

Energetski projekt stoletja

8. julija letos je bila na Vrhovem podpisana koncesijska pogodba za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save.

Podpisali so jo predstavnik vlade mag. Janez Kopač, minister za okolje, prostor in energijo, kot koncendent, ter predstavniki koncesionarja: mag. Drago Fabijan, predsednik posloводства holdinga Slovenske elektrarne in Ladislav Tomšič, direktor za tehnično področje HSE, ter Borut Miklavčič, zdaj že bivši direktor Savskih elektrarn Ljubljana. S podpisom te pogodbe so bila zaključena dolgotrajna pogajanja o tem, za Posavje in Slovenijo pomembnem projektu.

Iz zgodovine

Zakonska osnova gradnje verige spodnjesavskih hidroelektrarn je Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save iz leta 2000. S sprejetjem Zakona o spremembah Zakona o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save (ZPKEPS-A) v državnem zboru in z njegovo objavo v Uradnem listu RS (24.5.2002) pa je bil omogočen prenos koncesije za gradnjo petih hidroelektrarn s Savskih elektrarn Ljubljana, d.o.o., na holding Slovenske elektrarne, d.o.o.

Sprejeta je bila odločitev o tripartitnem podpisu pogodbe, ki predvideva, da prenosnik koncesije, Savske elektrarne Ljubljana, d.o.o., prenaša koncesijo za nove HE (HE Boštanj, HE Blanca, HE Krško, HE Brežice in HE Mokrice) na prevzemnika koncesije, holding Slovenske elektrarne, d.o.o., sam pa ostaja koncesionar za HE Vrhovo.

Kaj obsega projekt?

Projekt izgradnje elektrarn na spodnji Savi obsega gradnjo petih hidroelektrarn in pripadajoče lokalne vodne in državne infrastrukture: HE Boštanj, HE Blanca, HE Krško, HE Brežice in HE Mokrice. V principu gre za hidroelektrarne pretočno akumulacijskega tipa z inštaliranimi dvema ali trem strojema in pretočno zmogljivostjo 500 m³/s, petimi pretočnimi polji s skupno prelivno zmogljivostjo cca.

3500 m³/s ter skupno srednjo letno proizvodnjo 721 GWh.

Cilji v interesu vseh vpletenih

Projekt izgradnje verige elektrarn na spodnji Savi je v interesu koncesionarja in koncudenta ter lokalne skupnosti. Vzajemno sodelovanje vseh treh strani bo vodilo k realizaciji postavljenih ciljev.

Tako bo po eni strani izgradnja verige elektrarn pripomogla k doseganju enega ključnih ciljev koncesionarja, holdinga Slovenske elektrarne, to je povečevanja lastne proizvodnje ter izkoriščanja obnovljivega in cenenege vodnega vira. Cilje, ki jih želi s podpisom koncesijske pogodbe doseči koncendent, je določila vlada v Zakonu o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save v obliki pogojev, ki jih mora izpolniti koncesionar in ki se nanašajo na naslednja področja: vodni režim in rabo vode, rabo prostora in varstvo dobrin, socialne vplive ter izkoriščanje vodnega in energetskega potenciala.

Kdo bo skrbel za projekt?

Za potrebe učinkovitega vodenja in izvajanja projekta je holding Slovenske elektrarne ustanovil dve družbi:

✓ **HSE Invest, d.o.o.:** družba je v 100-odstotni lasti HSE in ima sedež v Mariboru. Ustanovljena je za potrebe izvajanja investicijske izgradnje energetskih objektov, torej širše in ne samo za potrebe izgradnje spodnjesavskih elektrarn. Direktor družbe je Vili Vindiš. Predvideno je, da se bo družba HSE Invest kadrovskega krepila predvsem iz treh družb skupine HSE in bo imela tri sektorje. V družbi HSE Invest bo do konca leta

Podpisniki pogodbe – od leve mag. Drago Fabijan, mag. Janez Kopač, Borut Miklavčič in Ladislav Tomšič

2002 zaposlenih 14 delavcev, končno število pa bo med 28 in 32.

✓ **HSE IIP, d.o.o.:** družba, ki je prav tako v 100-odstotni lasti HSE, ima sedež v Sevnici. Ustanovljena je za vodenje izgradnje infrastrukturnih objektov na območju bodočih hidroelektrarn.

Projekt napreduje po načrtih

Aktivnosti, povezane z izgradnjo spodnjesavske verige hidroelektrarn, potekajo po načrtu. V začetku septembra so v družbi HSE Invest zaposlili prve delavce, za izvajanje občasnih ali časovno opredeljenih nalog pa bo družba HSE Invest sklopala z družbami skupine HSE posamezne pogodbe o izvajanju posameznih nalog (varstvo pri delu, nadzor idr.).

HSE Invest je v septembru objavil postopek javnega zbiranja ponudb za izvajanje del prve faze, tj. za izgradnjo gradbene jame HE Boštanj. Konec tega meseca družba HSE Invest načrtuje ponudbeno konferenco za ponudnike ter ogled gradbišča, trenutno pa poteka tudi revizija investicijskega programa za HE Boštanj, ki naj bi ga nadzorni svet holdinga Slovenske elektrarne potrdil konec septembra. Izgradnja prve v verigi hidroelektrarn, HE Boštanj, se bo torej, kot je bilo načrtovano, začela sredi novembra.

mag. Petja Rijavec, HSE

Holding Slovenske elektrarne je upravičil svojo ustanovitev

4. septembra sta Premogovnik Velenje obiskala generalni direktor holdinga Slovenske elektrarne mag. Drago Fabijan in direktor za poslovno področje dr. Milan Medved.

Njuni gostitelji so bili člani sveta delavcev in izvršilnega odbora sindikata, pridružila pa sta se jim tudi direktor podjetja dr. Franc Žerdin in direktor za kadrovske splošno področje Janko Lukner. Namen obiska? Predstavitev holdinga Slovenske elektrarne, njegove strategije, ciljev, organiziranosti in rezultatov delovanja po letu dni.

Mag. Fabijan je v uvodu priznal, da je ob nastajanju holdinga pred dobrim letom dni Premogovnik Velenje premalo poznal, da pa ga je v letu dni spoznal in je zadovoljen, da je v sestavi holdinga.

Holding danes sestavlja že deset družb. To so poleg začetnih Dravskih, Savskih in Soških hidroelektrarn, TE Šoštanj in Brestanica ter Premogovnika Velenje sedaj še HSE kot uprava, HSE Invest s sedežem v Mariboru, ki skrbi za investicijski inženiring, HSE IIP, to je izgradnja infrastrukture Posavje, ter TDR Metalurgija Ruše.

Mag. Fabijan je predstavil vizijo holdinga in dejal, da je ta zagotovitev optimalne izrabe slovenskih virov električne energije in strokovnih kadrov ter vzpostavitev konkurenčne družbe na globalnem energetskem trgu. Holding razvija koncept tržne firme in multiutility koncept, kar pomeni, da želi poleg primarne naloge, to sta proizvodnja in trženje električne energije, razvijati tudi druge produkte, ki so povezani z energijo. To so voda, plin, komunalna energetika, servis, svetovanja in še kaj.

Mag. Fabijan je nato predstavil še druge funkcije holdinga, predvsem investicijsko, ki se sedaj seveda najbolj nanaša na izgradnjo verige HE na spodnji Savi, ter pravno in komunikacijsko.

Tržno funkcijo holdinga je predstavil **dr. Milan Medved** in poudaril dve strateški prednosti holdinga. Ena je mešanica različnih virov električne

energije, ki jo prodaja holding, druga pa geostrateški položaj Slovenije. V tej luči se kot največji kupec električne energije holdinga kaže Italija, ki za svoje velike potrebe proizvede premalo električne energije in jo je prisiljena uvažati, poleg tega pa je v Italiji prepovedano graditi jedrske centrale in je tako omejena v zagotavljanju lastnih virov energije.

Dr. Medved je povedal, da naj bi HSE v letu 2002 prodal okoli 9 teravatnih ur električne energije, od tega naj bi v HSE pridobili 6,7 TWh ali 78 odstotkov. 3 odstotke energije naj bi kupili na organiziranem trgu, en odstotek pa uvozili. Sedaj 93 odstotkov prihodka holdinga prinaša prodaja električne energije.

Po besedah dr. Medveda želi HSE postati vodilni ponudnik električne energije v Sloveniji s celovito oskrbo odjemalcev, lastno prodajno mrežo in širjenjem storitev na druga področja. V poslovanju s tujino se želi predvsem odpirati na trg držav Alpe Jadran in proti JV Evropi.

Po njegovem so prednosti skupnega nastopa skupine HSE na trgu predvsem v zmanjšanju negativnih finančnih učinkov izpada proizvodnje s kombinacijo različnih proizvodnih virov, v optimalni izrabi proizvodnih zmogljivosti glede na tržne razmere, v popolnejši ponudbi vseh produktov električne energije, manjšem tveganju pri sklepanju dolgoročnih pogodb, večjih možnostih nastopa na tujih

HSE se predstavi – od leve dr. Milan Medved, Tomo Lipnik, mag. Drago Fabijan in Pavle Župevc.

trgih in z doseganjem tudi do 20 odstotkov večjega prihodka.

Po predstavitvi delovanja holdinga je besedo povzel **dr. Franc Žerdin** in poudaril, da smo se v Premogovniku Velenje že lani zavedali, da druge možnosti, kot delovati v okviru holdinga, nimamo. Zato smo ga tudi pomagali graditi, tako vodstvo, kot tudi svet delavcev in sindikat.

Dr. Žerdin je poudaril, da je bilo z ustanovitvijo holdinga opravljeno veliko delo in da je holding letos vsem njegovim nasprotnikom in skeptikom dokazal, da je bila ideja dobra, da podjetje dobro posluje. Med poslovanjem Premogovnika Velenje lani in letos sploh ni primerjave, je dejal dr. Žerdin. Bistveno lažji so načrtovanje dela, proizvodnja, poslovanje, likvidnostna situacija, podjetje tudi posluje z dobičkom.

Ob koncu obiska je predsednik sindikata Tomo Lipnik poudaril tudi vlogo sindikata in sveta delavcev v holdingu in povzel napore obeh organizacij za skupno delovanje na nivoju holdinga, pri čemer je svet delavcev veliko dlje kot sindikat. Dogovorili so se še, da to ni zadnji obisk vodstva holdinga v podjetju.

Diana Janežič

Novice

DJORDJE ŽEBELJAN NOV DRŽAVNI SEKRETAR

(Ljubljana, 12. 9. 2002) – Vlada Republike Slovenije je razrešila državnega sekretarja za energetiko v Ministrstvu za okolje, prostor in energijo dr. Roberta Goloba na njegovo željo. Na ta položaj je imenovala dosedanjega državnega podsekretarja v ministrstvu **mag. Djordja Žebeljana (na fotografiji)**.

Mag Djordje Žebeljan, rojen leta 1965, je magister tehničnih znanosti. Poklicno pot je začel leta 1988 na Inštitutu Jožef Štefan na oddelku za reaktorsko tehniko in jo nadaljeval na Nizozemskem, kjer je bil tri leta zaposlen v kemičnem koncernu DSM kot razvojni inženir. Leta 1993 se je kot asistent zaposlil na Tehnični fakulteti v Mariboru, kjer je sodeloval pri razvojnih projektih elektrogospodarstva. Od leta 1999 je državni podsekretar za energetiko.

HSE IMA NOV NADZORNI SVET

(Ljubljana, 16. 9. 2002) - Na sedežu holdinga Slovenske elektrarne je bila 16. septembra ustanovna seja novega nadzornega sveta družbe. Predsednik nadzornega sveta je postal **mag. Djordje Žebeljan**, državni sekretar v Ministrstvu za okolje, prostor in energijo, namestnik predsednika nadzornega sveta pa ostaja Lucijan Rejec.

Nadzorni svet HSE ima devet članov: šest je imenovanih s strani lastnikov, v nadzorni svet pa so bili imenovani tudi trije predstavniki zaposlenih, ki sta jih po dokončanem usklajevanju imenovala Svet delavcev HSE d.o.o. in Skupni svet delavcev, zaposlenih v družbah, ki sestavljajo holding. Ti trije so: **Janez Keržan** iz vrst zaposlenih v holdingu, **Ervin Kos** iz Dravskih elektrarn Maribor in **Pavle Župevc (na fotografiji)** iz Premogovnika Velenje. (Pavle Župevc je predsednik sveta delavcev v Premogovniku Velenje, op. D.J.).

Na svoji prvi seji se je nadzorni svet seznanil z aktualnimi dogajanjem v zvezi z Dravskimi elektrarnami Maribor. Nadzorni svet je v celoti podprl aktivnosti posloводства holdinga in zahteval, da tudi v tej družbi čimprej vzpostavi vse potrebne upravljalne mehanizme.

V nadaljevanju je bil sprejet tudi sklep o dokapitalizaciji HSE s poslovnim deležem družbe

TDR Metalurgija Ruše. Tako sedaj skupino HSE sestavlja deset družb.

PROIZVODNJA AVGUST 2002

OBRAT	PROIZVODNJA			+ VIŠEK	- PRIMANJ.	ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osn. nač.	mes. nač.	doseženo	na osn. nač.	na mes. nač.	na osn. nač.	na mes. nač.	
PRELOGE	146.000	0	0	-146.000	0	-	-	0
PESJE - ŠKALE	217.000	195.600	199.030	-17.970	3.430	91,72	101,75	16.586
PRIPRAVE	9.000	8.400	8.570	-430	170	95,22	102,02	714
PREMOGOVNIK	372.000	204.000	207.600	-164.400	3.600	55,81	101,76	17.300

PROIZVODNJA JANUAR – AVGUST 2002

OBRAT	PROIZVODNJA			+ VIŠEK	- PRIMANJ.	ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osn. nač.	mes. nač.	doseženo	na osn. nač.	na mes. nač.	na osn. nač.	na mes. nač.	
PRELOGE	1.155.000	1.076.700	1.081.210	-73.790	4.510	93,61	100,42	7.160
PESJE - ŠKALE	1.401.000	1.502.100	1.503.110	102.110	1.010	107,29	100,07	9.954
PRIPRAVE	101.000	109.800	104.180	3.180	-5.620	103,15	94,88	690
PREMOGOVNIK	2.657.000	2.688.600	2.688.500	31.500	-100	101,19	100,00	17.805

Naši energetske objekti so v odlični kondiciji

Ladislav Tomšič je direktor za tehnično področje v holdingu Slovenske elektrarne. Je univerzitetni dipl. inž. elektrotehnike, smer energetika, in je pred odhodom v holding 28 let delal v Dravskih elektrarnah. Nazadnje je bil tehnični direktor DEM, prej pa vodja tehničnega sektorja pa glavni inženir pri obnovi in izgradnji HE.

Rudar: "Kakšno je vaše področje delovanja kot direktorja za tehnično področje v HSE, kakšna je vaša strategija?"

Tomšič: "Ob ustanavljanju HSE je bila naša ideja predvsem v tem, kako organizirati domači trg z električno energijo in ga pripraviti na odprtje. Dejstvo je, da je obstajalo precej proizvajalcev električne energije, ki bi bili kot posamezna podjetja lahek plen tujcev. Če bi ti pokupili naše vire, bi to za gospodarstvo pomenilo energetska odvisnost.

Tehnično področje je bilo zame zelo zanimivo. Prvič zato, ker sem po duši tehnik in drugič, ker obvladam to področje, saj sem se v DEM ukvarjal s prenosom električne energije, poznam center vodenja, ki je upravljal osem HE v verigi, upravljali smo z vsemi stikališči in jih vodili, dokler nismo ob reorganizaciji tega posla predali ELES-u, postali pa smo rezervni center vodenja.

Ker sem zelo dobro poznal okoliščine, v katerih je ta center zrasel, mi je bilo razmeroma enostavno napisati strategijo o potencialih družb, ki bi se naj združile v HSE. Do rešitev, ki sem jih predlagal, pa je bilo, seveda, težje priti, ker je bil HSE bolj namenjen skupnemu organiziranju trga, skupnemu nastopu, vodenju proizvodnje.

Skupnega vodenja proizvodnje ni težko sestaviti, saj je treba narediti skupne načrte. Da nam je to uspelo, se je pokazalo že kar na začetku, ker smo začeli zelo dobro voditi sistem obratovanja.

Druga naloga je bila organizirati HSE kot koncern. Posamezne dejavnosti je bilo treba povezati. Tako smo takoj organizi-

rali skupno trženje, ki se je že pokazalo kot zelo dobro, nato še skupno organizacijo proizvodnje, ki tudi deluje. Malo se je zapletlo okoli skupnih investicij, kar je prav tako smiselno povezati, kjer je to mogoče, zaradi unifikacije opreme, racionalizacije nabave opreme, zmanjšanja zaloga rezervnih delov, zmanjšanja stroškov vzdrževanja...

Tu je prišlo do vrste zapletov, tudi zato, ker pridruženim družbam v HSE ni mogoče ukazovati, ampak jih lahko le prosiš za sodelovanje, skleneš sporazume, dogovore. Dosegli smo, da delujejo strokovne komisije tehnikov in inženirjev in so postavljene skupne usmeritve.

Tako je naprej treba obnoviti in vzpostaviti telekomunikacijski sistem, ki je hrbtenica za delovanje vseh drugih informacijskih sistemov. Trenutno je v izdelavi idejni projekt, potem pa bomo v sodelovanje vključili vse družbe HSE. Osnovne prenosne poti smo z ELES-om že dogovorili in rezervirali optična vlakna.

V sistemu vodenja, v centru v DEM, je treba narediti dodatne inštalacije; iščemo idejne projekte in načrtujemo, da bi v treh, štirih letih naredili nov center in potem bi lahko HSE ponujal tudi sistemske storitve.

Naslednji večji projekt je sistem odstopanja. Nekaj ekspertiz je že pripravljenih, čakamo pa na pravilnik o odstopanjih, ki bo vseboval podatke za nov sistem odstopanja. Po starem sistemu je zadeva preizkušena, z novim letom pa naj bi začeli po novem. Upamo, da bodo tržniki čimprej

Ladislav Tomšič

vzpostavili tržne pogoje in sklenili pogodbe.

Četrti večji projekt je projekt števnega sistema, ki je neposredno vezan na procesni sistem. Števnici sistem bo močna podpora tržnikom pri uporabi baze podatkov za izdajanje računov. Projekt je v fazi zbiranja ponudb, z novim letom pa naj bi začel delovati.

Še nekaj je skupnih projektov - med drugim možnost napajanja z električno energijo; to je pomembno zlasti za Premogovnik Velenje, ki naj bi bil zaradi varnosti napajen z dveh neodvisnih sistemov. S tem bi izkoristili tudi skupne prednosti HSE, da bi njegove članice dobivale električno energijo nekoliko ceneje."

Rudar: "Kakšna je tehnična opremljenost članic HSE in kakšna je zanesljivost obratovanja elektrarn?"

Tomšič: "Članice HSE so v odlični kondiciji. V Soških elektrarnah so bili zgrajeni novi objekti in Sočo obvladujejo tako, da jo lahko maksimalno izrabijo. In še so možnosti.

Dravske elektrarne so v drugi fazi prenove, ki bo končana do 2005. Pridobili bomo dodatno moč, nove stroje in zanesljivo obratovanje.

Savske elektrarne so v nekoliko slabšem stanju. Sestavljata jih dve novejši elektrarni, težave pa so v HE Moste, vezane tako na vzdrževanje kot na ekologijo. HE Medvode je ena starejših s konca 50. let prejšnjega stoletja. Je pred prenovo v enakem obsegu, kot je veljala za Dravske elektrarne. Treba je zamenjati primarno opremo.

TE Šoštanj je biser naših termoelektričnih objektov. Zelo dobro je načrtala svoje razvojne programe in upoštevala ekološke zahteve pri kurjenju fosilnih goriv. Kot se dogovarjamo, naj bi še letos tudi bloke 1, 2 in 3 priključila na čistilne naprave. Letos je bil opravljen večji remont na bloku 4, ki že dalj časa ni bil remontiran. Dela so bila opravljena odlično in v zelo kratkem času, v 60 dneh. Kolegi iz TEŠ so opravili čudež in vsem delavcem gre zahvala za vloženo delo in znanje.

TE Brestanica ima dva nova, zelo kvalitetna bloka, bloki od 1 do 5 pa so starejši, a jih bo treba usposobiti za potencialno izkoriščanje za sistemske storitve, torej kot sistemsko rezervo. Poudarim naj, da je ta elektrarna pomagala premagati težave v času izpada JE Krško, da smo v določenem obdobju prodali vire te energije in da celotna proizvodnja TEB prodana kot sistemska storitev.

Premogovnik Velenje osebno nekoliko manj poznam, zaupam pa ljudem, ki ga vodijo in delajo v njem. Imam pa o njegovem delu in poslovanju dobre informacije, saj sem predsednik nadzornega sveta. Vem, da delate vzorno, pošteno in dobro. Število nesreč je zelo majhno, odkop je najvišji tehnološki ravni, urejeno imate področje ravnarstva z okoljem.

Ocenjujem, skratka, da je zanesljivost obratovanja vseh članic HSE na visoki ravni. Realizirali smo plan prodaje, če ne iz svoje proizvodnje, pa z nakupom energije."

Rudar: "Vsaka od pridruženih družb HSE ima močne tehnične službe. Ali razmišljate o povezovanju strokovnjakov iz teh služb?"

Tomšič: "To je precej odvisno tudi od nadaljnjega razvoja HSE. Če ga bomo razvijali kot koncern, potem bomo med drugim skušali organizirati tudi skupni nastop vzdrževanja. Kar ne pomeni združevanja vzdrževalnih služb, ampak gre za usmerjanje količine in kakovosti vzdrževanja ter za takšno organizacijo ljudi in združevanja njihovega znanja, da bi te potencialne čim bolj izrabili.

Žal se moramo v HSE sedaj bolj ukvarjati z dnevno politiko in odgovarjati različnim medijem, kot pa se posvečati nalogam, za katere smo se dogovorili. Tako smo, med drugim, vsem direktorjem članic HSE in sindikatom predstavili našo vizijo, po kateri naj bi združevali investicijsko in vzdrževalno funkcijo, tržili notranje potencialne, znanje, svetovanje... Ob izgradnji, na primer, spodnjesavske verige se bo precej strokovnjakov lahko uveljavilo, možnosti pa bodo tudi za ustanovitev družbe za consulting ali inženiring, ki bo kasneje morala svoje znanje in storitve prodajati naprej. Multiutility koncept HSE predvideva trženje še drugih dejavnosti, ki bodisi delujejo že sedaj v hčerinskih podjetjih družb v HSE ali novih.

Ugotoviti je treba, kateri skupni potenciali so na voljo, kakšne so interne cene, poslovodstvo družb pa se mora s splošno politiko usmeriti v najmanjše notranjih storitev v HSE in v njem obračati denar. Pri vsem tem pa je treba najprej podreti pregrade, meje, ki so v glavah zaposlenih in vodstev družb v HSE in začeti delati, ne le kontrolirati, nadzirati."

Rudar: "Julija je bila podpisana koncesijska pogodba za izgradnjo verige elektrarn na spodnji Savi. V ta namen sta bili ustanovljeni tudi dve podjetji, HSE Invest in IIP. Kako ta podpis in celoten projekt ocenjujete vi?"

Tomšič: "Ta projekt je po mojem osebnem mnenju politično usmerjen. Dejstvo pa je, da bo Slovenija potrebovala električno energijo in ta projekt je na meji svoje donosnosti.

HSE je bil dan izziv, da s svojim potencialom ljudi skuša zgraditi sistem HE na spodnji Savi. Neumno bi bilo razmišljati, da bo pri njem delalo 5.000 ljudi; delala bo skupina strokovnjakov, ki bo najemala delavce in storitve. Zato smo ustanovili družbo HSE Invest, ki ni profitonosna družba, ampak družba za servisne dejavnosti.

Pogovarjamo se s kolegi v TE Brestanica, ki so lokacijsko najbližji novemu projektu, v Savskih in Dravskih elektrarnah, ki imajo največ izkušenj. Pri energetskem delu projekta ne vidimo nobenih težav, veliko energije pa smo porabili za usklajitev koncesijske pogodbe, ker je bilo tu največ političnih iger.

Jasno je, da je uskladiti želje lokalne skupnosti, države in koncesionarja zelo težko. Na koncu smo našli nek skupen jezik, vendar se zdaj znova zapleta, ker nekateri ljudje ne razumejo, da HSE Invest nima denarja, ampak ga dobiva od države, iz proračuna, in od HSE, in to predvsem za izgradnjo energetskih objektov. Za infrastrukturo pa so predvidena proračunska sredstva, predvsem na osnovi Zakona o vodah.

Pri projektu je v pripravi razpis za pripravljala dela za gradbeno jamo, pri infrastrukturnem delu pa se zapleta okoli novelacije idejnega projekta za infrastrukturo. Lokalna skupnost želi imeti prvo besedo in že danes želi zaposliti okoli 25 strokovnjakov. Ne vem, kaj bi lahko, na primer, diplomirani strojni inženir sedaj delal v gradbeni jami? Dejstvo je, da bodo elektrarne objekti brez posadke in predvideno je, da bo v njih delalo okoli 10 ljudi. Ko jih bomo potrebovali, je jasno, da bodo to ljudje iz okolice, a bodo vključeni pred koncem gradbenega dela. Če upoštevamo še čas izobraževanja teh kadrov, naj bi se zaposlovanje začelo leta 2004.

Letos so pač volitve in lokalni veljaki nekaj morajo obljubljeni ljudem. Jaz nisem politik in HSE, ki je prevzel to investicijo,

je gospodarska organizacija, ki želi novembra investicijo začeti."

Rudar: "Ali Slovenija potrebuje energijo s spodnje Save in koliko je bo?"

Tomšič: "Pet elektrarn bo dajalo okoli 1.000 GWh električne energije in Sloveniji je ta energija potrebna. Tudi če jo le prodamo v tujino, bo preplačana. Energijo seveda lahko prodajamo v tujino le, če je imamo sami dovolj. Domača industrija se bo lahko uspešno razvijala, če bo imela na voljo dovolj domače energije.

Vizija HSE je, da postane glavni prodajalec električne energije na domačem trgu in da doseže velik delež izvoza energije."

Rudar: "Od letos ste predsednik nadzornega sveta Premogovnika Velenje. Kako po letu dni delovanja HSE ocenjujete vlogo Premogovnika Velenje v njem?"

Tomšič: "Vloga Premogovnika Velenje kot člana HSE je pozitivna. Delo poslovodstva družbe lahko ocenim kot vzorno; pravočasno pripravlja svoja poročila in kot predsednik nadzornega sveta sem zadovoljen s sodelovanjem. Poslovodstvo ima vizijo razvoja, ki pa jo je treba še razširiti z novimi kadri, idejami.

Premogovnik Velenje me je presenetil s svojo urejenostjo, čistostjo, dobro organizacijo, nizkim številom nesreč pri delu, zmogljivostjo... Spoznal sem tudi, da omogočate delavcem različne oblike izobraževanja in zaposleni se jih tudi radi udeležujejo."

Rudar: "V jami ste bili?"

Tomšič: "Da. Zame kot tehnika je bila jama zelo zanimiva in pravo nasprotje nekaterih podjetij, ki sem jih obiskal do tedaj. Pri vas je na prvem mestu skrb za varnost in prepričan sem se, da to področje resno obravnavate in uspešno obvladujete. V informacijskem centru sem bil podrobno seznanjen z nadzorom za metan, zračenjem, delovanjem strojev na čelu, skratka, videl sem, da vsak trenutek veste, kaj se v jami dogaja. Ne bi me bilo strah delati v jami!"

Rudar: "Vaše naloge v HSE so odgovorne in delo nemalokrat stresno. Kako usklajujete privatno in poklicno življenje in kje črpate energijo zase?"

Tomšič: "Imam družino, tri otroke, od katerih je hči že pri kruhu, dva pa se še šolata.

V energetiki delam in živim že vse življenje, saj je bil oče zaposlen v HE Fala in to okolje dobro poznam. Na praksah sem bil v tovarni dušika Ruše pa v železarni. Menim, da sem opravljal vsa tista dela, za katera vem, da ti bistrijo um, dajejo smisel študiju in te tudi seznanijo s položajem delavca v proizvodnji.

Stresno življenje umiram s športom; včasih sem igral odbojko in bil kasneje tudi trener, pri čemer sem se naučil delati v skupini, obvladati napetost, umiriti strasti. Sedaj za rekreacijo igrat tenis."

Diana Janežič

Ocenjujem, da je zanesljivost obratovanja vseh članic HSE na visoki ravni.

Izobraževanje – gibalno razvoja

Ker je dogajanje na področju izobraževanja vezano na šolsko in ne na poslovno leto in ker poletni meseci niso najprimernejši čas za pridobivanje novih znanj, se intenzivnost izobraževanja sodelavcev v tem času umiri.

Naša pozornost je v teh mesecih usmerjena k štipendistom in pripravnikom, predvsem pa k skrbni in temeljiti analizi izobraževanj iztekajoče se sezone in pripravi izobraževalnih oblik za novo sezono.

Na področju **okoljskega izobraževanja** smo **junija** nadaljevali z učnimi delavnicami in predavanji v sklopu projekta **Vzpostavitev sistema ravnanja z nevarnimi snovmi v Premogovniku Velenje**, ki so se jih udeleževali skrbniki za nevarne snovi in skrbniki za okolje Premogovnika Velenje in IP HTZ ter tehnologi, ki nabavljajo nevarne snovi. Predavanja

Predavanje s področja ekologije so skladno z izobraževalnim načrtom okoljskega izobraževanja poslušali tudi vsi dijaki, ki pri nas opravljajo praktični pouk – na fotografiji dijaki 1. letnika poklicne rudarske šole.

in delavnice, ki so bile 4., 11. in 18. junija 2002, sta vodila mag. Mojca Bole in Matjaž Vetrlih iz ERIC-a, Inštituta za ekološko raziskavo Velenje. Udeleženci so ob koncu tega sklopa predavanj opravljali tudi pisni preizkus znanja.

V četrtek in petek, 26. in 27. septembra, je za potrebe poslovnega sistema potekala učna delavnica »**Notranja presoja sistema kakovosti po standardu ISO 9001:2000**«, ki jo je vodil Jernej Potočnik, registrirani presojevalec sistemov vodenja kakovosti in zunanji sodelavec SIQ. Udeleženci delavnice – 8 iz IP HTZ, 2 iz Telkom

sistemov, 1 iz Habita ter po štirje iz Premogovnika Velenje in PLP, so si na zanimiv in dinamičen način pridobivali znanje za vodenje notranje presoje in na koncu opravljali tudi izpit.

V prvih šestih mesecih letos se je okoljskega izobraževanja udeležilo **596 sodelavcev oz. 22,7 odstotkov** vseh zaposlenih, kar je, glede na zastavljen okoljski cilj, da se letno zagotovi izobraževanje s področja ekologije 33 odstotkom vseh zaposlenih, ugodno.

V sredo, 26. junija, je bil 8-urni **uvajalni seminar za pripravnike** poslovnega sistema Premogovnik Velenje, ki se ga je udeležilo 21 pripravnikov.

Namen uvajalnega seminarja je seznaniti pripravnike s strateškimi usmeritvami in s pravno organiziranostjo podjetja, s sistemom nagrajevanja in s podjetniško kolektivno pogodbo ter z vlogo Jamske reševalne postaje. Pripravniki so si ogledali sobo dežurnega Premogovnika Velenje in informacijski sistem, kjer so imeli priložnost v živo spremljati dogajanje in tako spoznati vlogo obeh področij. Spoznali so še, kaj so osnove dobrega medsebojnega odnosa na relaciji mentor-pripravnik in inštruktor-pripravnik, se seznanili z naravnimi potezami Šaleške doline in njenimi spremembami zaradi delovanja človeka in spoznali organiziranost pripravništva v Premogovniku Velenje.

Na seminarju so kot predavatelji sodelovali mag. Marjan Kolenc, Anica Zajc, mag. Emil Šterbenk, Milena Ahtik, Bogdan Pešak, Matko Potočnik in Alenka Verbič.

Julija smo vso pozornost namenili obravnavi prispelih vlog ter podpisu pogodb z **bodočimi štipendisti**. Od 60 razpisanih štipendij smo na področju rudarstva, elektrotehnike in strojništva sklenili štipendijske pogodbe z **52 novimi štipendisti** in sicer: 27 štipendistov se bo izobraževalo po

Stari jašek bo oživel

V Šolskem centru Velenje so konec avgusta prejeli soglasje Ministrstva za šolstvo, znanost in šport o ustanovitvi Medpodjetniškega izobraževalnega centra. To bo prvi tovrstni center v Sloveniji, v velenjskem šolskem centru pa so se za njegovo ustanovitev odločili zaradi potreb po boljšem, učinkovitejšem povezovanju praktičnega izobraževanja dijakov, študentov in vajencev ter zaradi boljše izrabe drage in zahtevne opreme za vzgojno izobraževalno delo. Med temeljnimi nalogami centra so še priprava na mojstrske izpite, delno tudi izpopolnjevanje in prekvalifikacije zaposlenih in brezposelnih oseb ter ugotavljanje spretnosti in znanj v certifikatnem izobraževanju.

Po mnenju direktorja Šolskega centra Velenje Ivana Kotnika bo lahko storitve centra s pridom izkoristilo okoli 100 slovenskih podjetij, pričakujejo pa, da se bo vanj najbolj vključevalo lokalno gospodarstvo. V začetni fazi sta ustanovitelja centra Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport ter Premogovnik Velenje, v naslednjih letih pa naj bi se jim pridružila še podjetja iz tako imenovane statistične savinjske regije.

Ti so podpisali pristopno izjavo pri pripravi elaborata o upravičenosti ustanovitve pred tremi leti, poleg tega pa še obe območni zbornici regije SA-ŠA: Gospodarska zbornica in Obrtna zbornica. Medpodjetniški izobraževalni center bo urejen na območju Starega jaška, kjer bodo uredili tudi nadomestne delavnice praktičnega pouka.

programih srednjega poklicnega izobraževanja, 22 naših študentov bo v programih srednjega tehničnega izobraževanja in 3 na univerzitetnem študiju. V Kamnolomu Paka pa so razpisali in podelili eno štipendijo na visokem strokovnem študiju gradbeništva.

Četrtek, 29. avgusta, pa smo namenili **pripravniskim izpitom**. Opravljalo jih je 17 pripravnikov, med njimi: 9 rudarjev, 3 rudarski tehniki, 2 strojna mehanika, 2 elektrotehnika ter elektrikar. Stalni člani izpitnih komisij - Bogdan Makovšek, Tunjo Pavič ter Lojze Kos na rudarskem področju, Anica Zajc na splošnem ter Jože Verdev in Željko Pompe na elektro oz. strojnem področju, so bili s pripravniškimi nalogami in ustnimi zagovori zelo zadovoljni, saj je bila povprečna ocena zagovorov 4,3.

Trend visokih ocen na pripravniških izpitih opazamo že nekaj let, menimo pa, da je nastal kot posledica spleta različnih dejavnikov, med katerimi bi izpostavili pojmovanje zaposlitve kot vrednote ter ugodno in spodbudno delovno okolje s prijaznimi sodelavci, mentorji in inštruktorji.

Ker je pripravniški izpit uvod v načrtovanju posameznikove poklicne kariere, smo lahko prepričani, da bo za te sodelavce, če bodo nadaljevali s tako ustvarjalnim in skrbnim pristopom, uspešna.

V petek, 20. septembra, smo izdali **Katalog izobraževalnih programov Poslovnega sistema Premogovnik Velenje** za sezono 2002/2003, kjer v strnjeni obliki predstavljamo možnosti dopolnilnega strokovnega izobraževanja in usposabljanja na področju proizvodnega procesa, komuniciranja, vodenja in osebnega razvoja, trženja, marketinga, poslovnih znanj in tujih jezikov, računalništva ter kakovosti in ravnanja z okoljem.

Programsko ponudbo v Katalogu smo oblikovali s pomočjo spremljanja uspešnosti ustaljenih izobraževalnih oblik, ki jih za posamezne ciljne skupine sodelavcev nadgrajujemo že nekaj let, hkrati pa smo dodali še niz aktualnih izobraževalnih vsebin ter zgledov iz prakse, s katerimi posegamo na različna področja posameznikovega poklicnega, strokovnega in osebnega razvoja. Programsko najobsežnejše je področje izpopolnjevanja in usposabljanja za potrebe proizvodnega procesa, ki je odraz trenutnih tehnoloških potreb.

Alenka Verbič, Majda Lampret

Izmenjava izkušenj

30. avgusta so bili na povabilo oddelka za Izobraževanje v Premogovniku Velenje na obisku zaposleni v Izobraževalnem centru Krke iz Novega mesta. Namen obiska je bila izmenjava izkušenj pri načrtovanju, organizaciji in izvedbi različnih oblik in vsebin izobraževanja za zaposlene v obeh podjetjih.

Direktor za kadrovske splošno področje Janko Lukner je gostom predstavil podjetje in poslovni sistem, njegovo strategijo, proizvodnjo in organizacijo, posebej pa je predstavil delo na kadrovske splošnem in izobraževalnem področju.

Alenka Verbič in Majda Lampret, strokovni delavki na področju izobraževanja v Premogovniku Velenje, sta nato konkretno spregovorili o izobraževalnih oblikah za vse zaposlene, štipendijski politiki, organizaciji študija ob delu, pripravništvu, izvajanju obveznih praks za dijake in študente višjih in visokih šol ter izobraževalnih projektih za določene ciljne skupine oziroma za potrebe posameznih projektov, ki se jih lotevamo v poslovnem sistemu.

Osem članov delovnega tima Izobraževalnega centra Krka si je ogledalo še Muzej premogovništva Slovenije.

Vodja Izobraževalnega centra Krke Alenka Pučko je predstavila njihovo delo na področju izobraževanja, organizacijo, oblike, vsebine in izkušnje.

Čeprav se Krka in Premogovnik Velenje zelo razlikujeta v osnovnem proizvodnem procesu, so gostje in gostitelji v razgovoru ugotavljali, da pa se v osnovi njihovo delo na področju izobraževanja ne razlikuje bistveno ter da bodo lahko pri nekaterih oblikah izobraževanja strokovno sodelovali in izmenjavali izkušnje.

Osem članov delovnega tima Izobraževalnega centra Krka si je nato ogledalo še Muzej premogovništva Slovenije, kamor so odšli radovedni in polni pričakovanja ter se vrnili zelo zadovoljni, pravzaprav navdušeni. /dj/

IP HTZ na MOS – do zlate plakete in naprej

Med 1.700 razstavljalci na letošnjem 35. Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju med 11. in 18. septembrom je bilo tudi invalidsko podjetje HTZ. V sklopu poslovnega sistema so na sejmu sodelovali že pred dvema letoma, letos pa so pripravili samostojni nastop.

In to ne kakršenkoli. Nanj se je cel tim sodelavcev dolgo in dobro pripravljaval ter ga odlično izvedel. Z drugačno zasnovo in drzno izvedbo je vzbudil zanimanje obiskovalcev, še pomembneje pa je, da je prepričal tudi strokovno komisijo MOS, ki je IP HTZ podelila zlato plaketo za odličen celovit nastop na sejmu. Čestitke!

Ko smo jih tretji dan sejma obiskali na razstavnem prostoru v hali L, so bili Jani, Ivan, Drago, Brigita in Bernarda nekoliko nervozni, a v nestrpnem pričakovanju razpleta novega razstavnega dne in vznemirjenosti ob številnih ljudeh, ki so se ustavljali pri njih. A so profesionalno opravljali svojo nalogo. Če ste obiskali sejem in razstveni prostor IP HTZ, ste to lahko preverili in ste lahko, po-

sebej če ste zaposleni v tem podjetju, svoje sodelavce spoznali v čisto novi luči.

Predstavitve blagovnih znamk IP HTZ

Na sejmu so se predstavili štirje od petih profitnih centrov IP HTZ, in sicer s storitvenimi in proizvodnimi programi, ki so zanimivi za širše tržišče. PC SIPO je predstavil program nerjaveče pločevine in drobilno-sejalne tehnike, PC PGM je predstavil malte TORMALT, pri katerih so prav v času sejma pričeli s proizvodnjo strojnih ometov, PC ESTO se je predstavil s programom graviranja in protieksplzijske zaščite ter PC SPV z novo kolekcijo zaščitnih oblačil in

oblačil za prosti čas ter usnjeno galanterijo.

Slišati je nezanimivo, a je bilo na sejmu videti povsem drugače. **Ivan Bednjički**, Prodaja in marketing IP HTZ: "V tej hali smo bili v družbi z največjimi slovenskimi podjetji in biti opazen med že uveljavljenimi podjetji in podjetji s sejemsko tradicijo ni preprosto. Zato smo se odločili prikazati zaščitna oblačila na nekoliko neobičajen način, namreč s plesno modno revijo s pomočjo članic skupine Select.

Podjetje IP HTZ smo promovirali že pred sejmom, saj sta v večjih trgovskih centrih v Velenju in Celju nekaj dni pred sejmom nanj vabila krta ligija in ponujala kupone z našo nagradno igro. Ligija sta nato po sejmšču krožila tudi vse dni sejma.

Kako nam je uspelo, bodo povedali drugi, naj le rečem, da brez izredne naklonjenosti vodstva podjetja ideji, kako letos promovirati IP HTZ na MOS-u, seveda ne bi šlo. Ko smo dobili to podporo, smo vsi zagrabili za delo in rezultat ni mogel izostati. Ekipe je bila iz vseh profitnih centrov, sodelovali pa smo z oblikovalsko firmo AGHENS."

Jani Arlič, Prodaja in marketing IP HTZ, je dodal: "Letos je IP HTZ odločno stopil na trg in za to sta potrebna tudi organizirana in načrtna nastop in predstavitve. Podjetje je z množico svojih izdelkov in storitev že tako veliko, da je slabo prepoznavno. Pri tem ni toliko pomembna prepoznavnost njegovega imena, kot blagovne znamke, ki jih izdeluje, trži. HTZ je zanimiv za tržišče, saj ima izdelke in storitve kar iz petih branž:

usnjarsko-tekstilne, strojegradnje, kovinsko-predelovalne, elektro in gradbene.

Za povečanje prepoznavnosti smo se odločili sodelovati na sejmih - letos le v Sloveniji, in to na treh: na MEGRI v Gornji Radgoni, na MOS v Celju in na sejmu Vzdrževanje na Rogli. Na sejmih v tujini, predvsem v državah bivše Jugoslavije, pa smo zaenkrat obiskovalci. V teh državah imamo precejšnje možnosti poslovnega sodelovanja, saj poslovanje znova oživlja, tudi na sejmu v Celju smo že opazili razstavljalce iz teh držav.

Sejem je vedno odlična priložnost za sklepanje novih znanstev, ki lahko prerastejo v poslovne odnose. Nenehno je treba biti v pripravljenosti, kdo se bo pojavil na tvojem razstavnem prostoru. Poudariti moram, da smo na letošnjem sejmu bili odlični tim; pokazalo se je, da imamo v podjetju veliko mladih, sposobnih ljudi, ki se želijo pokazati in to je zanje priložnost."

Brigita Gril, Prodaja in marketing IP HTZ, ki je na sejmu skupaj s Slobodanom Mrkonjičem med modnimi revijami skrbela za besedno predstavitev kolekcije oblačil in podjetja IP HTZ, je bila bolj konkretna: "Predstavitev našega podjetja na celjskem sejmu smo zasnovali na izbranih blagovnih znamkah štirih profitnih centrov, saj je sicer njihov proizvodni in storitveni program preširok.

PC SPV je vzbudil največ pozornosti s predstavitvijo zaščitnih oblačil in oblačil za prosti čas. Gre za novo kolekcijo, ki jo je zasnovala in oblikovala naša modna oblikovalka Bernarda Oštir, zašili pa v naših delavnicah. Po kolekciji zaščitnih sredstev je bilo že na sejmu precejšnje povpraševanje oziroma zanimanje zanjo; danes

Delovna ekipa na sejmu: Jani Arlič, Bernarda Oštir, Brigita Gril, Slobodan Mrkonjič, Ivan Bednjički in Drago Novak (od leve)

namreč podjetja želijo sodobno, praktično, kakovostno in prepoznavno obleči svoje delavce in naša nova kolekcija z živimi barvami, udobnim krojem in praktičnostjo meri prav na vse to."

Bernarda Oštir, modna oblikovalka: "Možnost za razvijanje svojih idej sem dobila z zagonom razvojnih programov v IP HTZ, kjer sem vodja projekta za velikoserijsko oziroma maloserijsko proizvodnjo.

Med obiskovanjem tujih sejmov sem spoznala, v katero smer se razvijajo zaščitna oblačila; to je v kvalitetne materiale, pestre barve, nove kroje... Idejo sem predstavila vodstvu podjetja in jo je podprlo. Razmišljala sem že tudi razvojno in vpeljala še nov program oblačil in obutve za prosti čas, ki morajo ustrezati podobnim zahtevam, torej udobnosti, kvaliteti, živahnosti, uporabnosti. Oblačila so izdelana v unisex seriji, torej za oba spola.

Na sejmu so "moja" oblačila zaživela na dekletih in zelo mi je bilo všeč. Zelo sem zadovoljna. Zadovoljna sem z vsemi sodelavkami in sodelavci, ki so moje ideje – oblačila in čevlje – šivali v končne izdelke in zahvaljujem se jim za njihovo dobro sodelovanje. Zadovoljna sem, da me je v moji ideji podprlo vodstvo in da se je zdaj pokazalo, da je to dobra ideja. Odzivi na sejmu so bili dobri. Zdaj naju z Brigito čaka veliko dela, da bomo to kolekcijo začeli tržiti."

Sejma je konec, zdaj se začne delo

18. septembra je MOS zaprl vrata in vsi, ki so v IP HTZ pripravljali in izvajali njegovo predstavitev, so bili zadovoljni. Sejem pa je le en dogodek v življenju podjetja, kjer se lahko le-to predstavi in poišče nove partnerje, glavino dela je treba opraviti potem.

Damijan Kanduti, pomočnik direktorja IP HTZ, je takole predstavil

načrte podjetja glede sodelovanja na sejmih: "Za letos smo se odločili sodelovati na treh sejmih v Sloveniji; na gradbenem sejmu MEGRA v Gornji Radgoni, na MOS v Celju – ta dva sejma sta že za nami – ter na sejmu Vzdrževanje na Rogli, kar nas čaka v oktobru. Hkrati pa bomo letos kot obiskovalci na vseh tistih sejmih v državah bivše Jugoslavije in drugod v Evropi, ki so tako ali drugače povezani s katerim od naših storitvenih ali proizvodnih programov."

Ko so načrtovali svoj nastop na MOS, so ugotavljali, da morajo promocijo podjetja zastaviti nanovo – z novimi propagandnimi materiali, z drugačnim pristopom k predstavitvi, novimi idejnimi rešitvami... Njihovi cilji sodelovanja na MOS so bili: predstavitev podjetja slovenski in mednarodni javnosti, krepitev vizualnega zaznavanja zaščitnega znaka podjetja ter predstavitev svoje dejavnosti, izdelkov in storitev potencialnim strankam.

"Sklenili smo," je dejal Kanduti, "da na razstavnem prostoru ne bomo razstavljali veliko izdelkov, predmetov. Zasnovali smo štiri stebre za štiri naše profitne centre in na njih podali vse tiste izdelke ali storitve, ki so novi v naši ponudbi, tiste, ki so zanimivi za zunanji trg in od katerih največ pričakujemo. Osnovno predstavitev podjetja smo izvedli s pomočjo slikovne projekcije na platno z dataskopom. Z velikim napisom smo jasno poudarili, da je naše podjetje del poslovnega sistema Premogovnik Velenje. Največ pa smo storili pri predstavitvi nove kolekcije zaščitnih sredstev. V to smo vložili veliko svojega znanja in pri tem je Bernarda Oštir naredila res veliko delo.

Moja ocena je, da je bila naša predstavitev fantastična! S sejma imam izredno dobre vtise; z dobrim oblikovanjem, nastopom, z dobrimi sodelavci smo privabili veliko ljudi, pritegnili potencialne kupce, vzbudili smo zanimanje drugih podjetij za nas, opravili smo veliko pogovorov, navezali veliko stikov.

Deležni smo bili pohval in zlata plaketa je krona vsega. Zlata plaketa je povezana z ureditvijo razstavnega prostora, razstavljenih artiklov in propagandnega materiala, komisija pa je ocenjevala tudi dogajanje na razstavnem prostoru, osebje in celostno predstavitev podjetja.

Ta plaketa je izreden uspeh za podjetje, ki izhaja iz Premogovnika Velenje, in se želi promovirati. Česti-

tam in se zahvaljujem vsem svojim sodelavcem, ki so kakorkoli pripomogli k našemu nastopu na MOS! Če ne bi vsi sodelovali kot tim, če ne bi delali z vsem svojim znanjem in energijo, tega rezultata ne bi poželi," je bil navdušen Damijan Kanduti.

V Prodaji in marketingu in v vodstvu IP HTZ si ne bodo mogli odpočiti od napornega dela v zvezi s sejmom in na

njem. Železo je treba kovati, dokler je vroče in Kanduti pravi: "Predstavitev na sejmu je eno, posejemske aktivnosti pa so povezane že z doseganjem dobrega poslovnega rezultata podjetja. A se tega ne bojimo, prepričan sem, da bomo skupaj s sodelavci nadaljevali z enakim tempom, žarom!"

Diana Janežič

Nagrajenci HTZ-jeve nagradne igre

V okviru 35. Mednarodnega obrtnega sejma v Celju je podjetje HTZ Velenje, I.P., d.o.o. organiziralo tudi nagradno igro. Vsi tisti, ki so želeli sodelovati v tej nagradni igri, so morali izpolniti kupon in pravilno odgovoriti na vprašanje "Ali je podjetje HTZ Velenje, I.P., d.o.o. del poslovnega sistema Premogovnik Velenje?". Predzadnji dan sejma je potekalo žrebanje kuponov z nagradnim vprašanjem. Seznam nagrad in izžrebancev je naslednji

5 ton premoga - Vida Zagožen, Polje c. XII/6, 1000 Ljubljana

3 m³ mokrih betonskim mešanic - Marija Šantej, Grča 16, 1431 Dol pri Hrastniku

podstavek za pršut - Janez Kraševc, Hrašče 134, Postojna

1 tona Tormalt suhih betonskih mešanic za zidanje - Rozika Zupanc, D. Kvedra 5, Šentjur

1 tona Tormalt suhih betonskih mešanic za omete - Željko Kovačevič, Jenkova 31, 3320 Velenje

elektro meritve enodružinske hiše ali stanovanja - Valerija Mohorič, Selca 145, 4227 Selca

čevlji nizki "Tine Lux" - Zofka Lipnik, Škale 66/e, 3320 Velenje

kombinezon - Lidija Lovrec, Senčak 30, 2256 Juršinci

hlače delovne "Farmer" - Patricija Šivak, Škapinova 8, 3000 Celje

rokavice navadne - Sonja Kovačič, nhm 25, Sevnica

denarnica "A1" - Tanja Hajdnik, Šnudezlova 1, 2000 Maribor

pas za hlače Lux - Dragica Jelen, Razgledna 7, 3000 Celje

copati "Jaka" - Alojz Lekše, Majcenova 19/C, 1420 Trbovlje

popravilo čevljev - Danijela Hanžič, Šuštarjeva 2, 1420 Trbovlje

print velikega formata v vrednosti 10.000 sit - Darko Kamenšek, Gosposvetska, 2000 Maribor

majica in kapa HTZ - Silva Strgar, Šentjanž 68, Šentjanž pri Dravogradu

izdelava manjše zloženke (prospekta) - Jože & Jelka Gorenčič, Letuš 108/B, Šmartno ob Paki

ročno pranje in notranje čiščenje osebnega avtomobila - Drago Meze, Cesta 4. julija 78/b, Krško, Franc Štalec, Marjana Nemca 7, Radeče, Veronika Skočaj, Jenkova 3, 3320 Velenje

demontaža in montaža avtoplaščev - Pavel Leskovar, Žlavsova 14, Vojnik, Marko Prevolčič, Libeliče 2/B, 2372 Libeliče, Cvetka Zupančič, Grintovec 50, 1294 Višnja Gora

hitri servis - ročno pranje osebne avtomobila - Dragica Kodrin, Zg. Selce 8, 3232 Ponikva, Cvetka Bevc, Kozje, Andreja Pocajt, Šalek 108, 3320 Velenje

napisna ploščica na vhodna vrata in poštni predal - Petra Vešligaj, Šalek 83, 3320 Velenje, Suzana Horvat, Dragovič 29/A, 2256 Juršinci, Vili Drolc, Skorno 32, 3325 Šoštanj, Andreja Mernik, Laze 8/B, 3222 Dramlje, Anja Gorišek, Prelska 28, 3320 Velenje, Irena Merčun, Sejmiška 29, 1230 Domžale, Poldi Rupnik, Ob železnici 18, Poljčane, Jože Bibč, Blatno 41, Globoko, Slavko Kralj, Prevalje

športna kapa "Tormalt" - David Sukolič, Zikova 8, 1241 Kamnik

polo majica "HTZ" - Patricija Šivak, Škapinova 5, 3000 Celje.

Nagrajenci bodo o nagradah pisno obveščeni.

11. srečanje delavcev sindikata GIT Slovenije

Družabna in športna srečanja panožnih sindikalnih organizacij so postala v preteklih letih tradicionalna. Nekateri sindikati imajo pri tovrstnih prireditvah že kar dolgo tradicijo.

Srečanja so predvsem priložnost srečanja kolegov iz različnih okolij in podjetij, dan za druženje, športne aktivnosti in tudi spoznavanje turističnih znamenitosti različnih krajev naše države.

Tudi delavci gostinstva in turizma smo organizirani v panožni sindikat v okviru Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Letošnje, že 11. srečanje, smo gostili v Velenju. Organizacijo in izvedbo prireditve smo prevzeli v podjetju GOST, d.o.o. Velenje, kjer je vodstvo sindikata pridobilo organizacijo tega vsakoletnega dogodka. Srečanje bi moralo biti že maja, pa je bilo zaradi številnih takratnih obveznosti v delovnih okoljih ostalih udeležencev prestavljeno na 17. september.

Prizorišče je bilo v TRC Jezero, enem najlepših in najprimernejših prireditvenih prostorov za tovrstne prireditve. Pri pripravah in izvedbi je zelo aktivno sodeloval tudi sindikat podjetja GOST, d.o.o. Velenje, ki je na srečanju prevzel vlogo gostitelja.

Več kot 200 udeležencev iz vseh koncev Slovenije se je zbralo ob velenjskih jezerih in po uvodnem pozdravu in malici so se začele dnevne aktivnosti. Največ zanimanja pri športu je bilo vsekakor za tekmovanje v malem nogometu, ki je na srečanjih sindikata GIT že tradicija. Po napetih tekmah in številnih zadetkih je prvo mesto osvojila domača ekipa – GOST d.o.o. Velenje.

Organizatorji srečanja in Gost-ovi sindikalisti: Ivan Vodusek, Teja Gorogranc, Drago Kutnjak, Vera Holešek in Andrej Kranjc (od leve)

Mnogi, kar 130 jih je bilo, so del dneva spoznavali delo rudarjev in njihovo življenje v Muzeju premogovništva Slovenije. Vsi navdušeni, nekateri tudi zelo presenečeni, so se pohvalno izrazili o zanimivosti in urejenosti muzeja.

Pikado, odbojka na mivki, tenis, mini golf, sprehodi ob jezeru, smeh in klepet; vse to je zaznamovalo prijetno torkovo druženje. Popoldanska prireditev v Beli dvorani pa je pomenila vrhunec dneva. Zbrane so pozdravili predsednik sindikata GIT Slovenije Iztok Bratuž, župan MO Velenje Srečko Meh, predsednik ZSSS Dušan Semolič, predstavnik izvršnega odbora TZS Jože Kandolf in direktor podjetja GOST d.o.o. Velenje mag. Vladimir Malenkovič. Podelitev nagrad in priznanj najboljšim in nato "hop" v zabavo z ansamblom Robert Goter žur band. Do poznih večernih ur.

Zadovoljni z organizacijo, številni presenečeni nad urejenostjo TRC Jezero in s prijetnimi vtisi iz muzeja so se udeleženci razšli. A samo za eno leto, do 12. srečanja sindikata GIT.

Matjaž Černovšek

Gost

TURISTIČNA AGENCIJA
Cankarjeva ulica (stekleni paviljon)
TELEFON: 897 32 80

Krajši jesenski oddih na obali

Koper, hotel Žusterna, vikend paket 14.800 SIT

Strunjan, hotel Laguna, 3 dni 19.200 SIT

Poreč, hotel Diamant, vikend paket 10.200 SIT

Vrsar, hotel Pineta, vikend paket 13.900 SIT

Kranjska Gora

oktober, november

Hotel Prisank*, 3.700 SIT na dan, polpenzion + taksa**

Apartmaji garni*, 3.750 SIT na dan, najem 1/4 APP**

Apartmaji garni*, 4.000 SIT na dan, najem 1/5 APP**

Cene vključujejo tudi kopanje v Aqua centru hotela Larix, dobrodošlico ob prihodu, 1 x folklorni nastop s slovensko večerjo, 1 x izlet.

Egipt

POSEBNE CENE za odhode 12.1., 19.1. in 26.1. 2003 za prijave do 1.12. 2002

7-dni polpenzion, transfer, letalo iz Trsta že od 95.900 SIT.

Oktoberfest

28.9. - 1 dan 7.900 SIT
(prevoz, ogledi, vodenje)

3.10. - 2 dni 21.500 SIT

(prevoz, nočitev z zajtrkom v hotelu, ogledi, vodenje)

.....

Vabimo vas tudi na **jesenske izlete** (Bavarski dvorci, gradovi južne Češke, zlata Praga, Benetke, Švica, Rim,...) ter na **daljša potovanja** (Južnoafriška Republika, Nova Zelandija, Avstralija, Maroko,...)

Raziskovalni tabor inštituta ERICo

Tudi to poletje je velenjski inštitut za ekološke raziskave ERICo organiziral raziskovalni tabor za Zoisove štipendiste. To je bil že štirinajsti tovrstni tabor v Šaleški dolini.

Potekal je od 17. do 24. avgusta v Šmartnem ob Paki. Lahko rečemo, da je bil tabor tudi tokrat zelo uspešen, predvsem pa ga je zaznamovalo rekordno število udeležencev. Osnovna šola Bratov Letonje iz Šmartnega ob Paki je teden dni gostila kar 66 mladih raziskovalcev in 25 mentorjev. Poleg množičnosti je značilnost šaleških raziskovalnih taborov tudi interdisciplinarnost, zadnja leta pa želimo v raziskovanje kraja čimbolj vključevati še vidik trajnostnega razvoja. Precej pozornosti posvečamo stanju okolja ter varovanju naravne in kulturne dediščine.

znanja in izkušenj, dobili predvsem obilico lepih spominov na sončne poletne dni.

Ko so pod strokovnim mentorskim vodstvom ustvarjali in raziskovali v 15 skupinah, so preživeli prijeten, za nekatero kar nepozaben teden. Živahen utrip, kulturni pečat in duh kreativnosti so taboru dajali predvsem umetniške skupine (gledališka, plesna, likovna) in novinarji. Naravoslovci so v naravnem okolju merili, odkrivali, opazovali in računali, družboslovci so izvedeli veliko zanimivih podatkov ter izbrskali in arhivirali marsikatero pozabljeno stvar, dogodek, dejstvo.

Poleg tega smo v tem tednu dni navijali za nogometaše šmarške Ere, povzpeli smo se na Goro Oljko, odigrali smo tradicionalne športne tekme med raziskovalci in mentorji, pokazali svoje pevske sposobnosti na karaokah in se prvič pomerili v kvizu Lepo je biti raziskovalec. Krst je bil tudi tokrat dobro pripravljen, zanimiv in zabaven.

Vsak dan je izšel taborški časopis Veseli Martin, v katerem so bili zabeleženi delovni in zabavni utrinki s tabora, o dogajanju na taboru smo vsak dan poročali na lokalnih radijskih postajah, informacije smo redno pošiljali na naslove vseh pomembnejših medijev ter na nacionalno tiskovno agencijo.

Sproti smo urejali tudi spletne strani tabora, na katerih so lahko starši in ostali, ki jih mladinsko raziskovalno delo ter počitniško druženje mladih zanima, spremljali sveže vesti in zanimivosti s tabora. Spletna stran (www.erico.si/tabor2002) je tudi po koncu tabora še vedno dobro obiskana, saj mladi raziskovalci radi obujajo

spomine na prijetne dni v šmarški šoli in morda ti spomini kdaj zares skrbi odnesejo stran.

Matjaž Šalej, Mojca Ževart

Mag. Emil Šterbenk, vodja tabora, je na vprašanje, ali je sodelovanje na že 14. taboru po vrsti rutina ali še vedno izziv, odgovoril: "Nikoli ne more postati rutina. Vedno srečujemo nove mlade ljudi, menjamo kraje raziskovanja,

dodajamo in odvezemamo skupine... Je pa vsakič lažje organizirati tabor drugo leto v istem kraju, ker se organizatorji že poznamo.

Morda to, da je v taboru vedno zanimivo, dokazuje kar 20 povratnikov - med njimi so tudi taki, ki so že četrtič v taboru, kar je gotovo pohvala našemu delu."

V letu 2003 se mladinski raziskovalni tabor, 15. po vrsti, vrača v mestno občino Velenje. Dobrodošli mladi raziskovalci v Šentilju! /dj/

Obvezen in moker del programa: krst novincev.

Tabor se vsaki dve leti seli v drug kraj v Šaleški dolini ali na njenem obrobju - bili smo že v Zavodnjah, Belih Vodah, na Paškem Kozjaku, v Škalah, Vinski Gori, Velenju. To omogoča uresničevanje zastavljenih raziskovalnih ciljev in ustreza organiziranosti ter naravi dela na taboru. Letos smo sklenili dveletno raziskovanje občine Šmartno ob Paki, kar bomo, kot je v navadi, spomladi prihodnje leto kronali z zbornikom dveh taborov.

"Spomni se na sončen dan, ki skrbi odnese stran..." pravi poletna popevkarska uspešnica, ki je zaznamovala tudi letošnji tabor v Šmartnem. Res so mladi, ki so se udeležili raziskovalnega tabora, poleg novega

Občinski praznik ni le navaden dan

“Praznik občine ni samemu sebi namen – vse bolj postaja praznik vseh občanov in občank, ki vsak dan doprinašajo k podobi mesta in kraja, v katerem živijo,” je 20. septembra v Veliki dvorani Glasbene šole Frana Koruna Koželjskega Velenje župan MO Velenje Srečko Meh nagovoril občinstvo na svečani seji občinskega sveta ob prazniku občine Velenje.

“Občinski praznik bi bil navaden dan ali le praznik v spomin na pomemben dogodek v preteklosti, če ga ne bi obeleževali delovni uspehi, novogradnje in posodobitve, če ne bi podeljevali nagrad in priznanj za pomembne dosežke. To je priložnost za ocene, analize, za pohvale in zahvale.

Za letošnje leto lahko rečem, da smo dosegli večino ciljev, ki smo si jih zadali. V velenjski občini se s projektom e-demokracija uvrščamo med vodilne slovenske občine, ki želijo vzpostaviti boljši kontakt z občani.

V okviru tega projekta smo pristopili k podpisu Helsinške deklaracije. Prav tako smo podpisali pogodbo ISPA 2002; s pomočjo sredstev EU in države bomo gradili centralno čistilno napravo, vodovod Velenje-Šoštanj, pridobili sredstva za turistični razvoj, za stanovanjsko izgradnjo, kanalizacijske sisteme, za spletno kavarino, za sanacijo OŠ Anton Aškerc,” je našteval Meh.

V nadaljevanju je poudaril prispevek kulturnih delavcev in športnikov k prepoznavnosti Velenja ter omenil, da so v tem šolskem letu vse velenjske osnovne šole pričele z uvajanjem devetletnega izobraževalnega programa.

Med dejanji, pomembnimi za zagotavljanje primernih življenjskih razmer občanov je med drugim omenil nakup in izgradnjo 92 novih stanovanjskih enot, obnovo Sončnega parka, otroškega igrišča, dozidavi OŠ Šentilj in Vinska Gora, izgradnjo parkirišč, dogovore za izgradnjo VDC Ježek in začetek obnove kulturnega doma.

Ob tem pa je poudaril, da moramo gledati naprej in da je vse doseženo le osnova za napredek, ki ga moramo graditi na zdravih gospodarskih, družbenih in kulturnih temeljih in v dobrih medčloveških odnosih.

Občinski praznik je, seveda, tudi priložnost za zahvale zaslužnim občanom in skupinam za njihova plemenita, dobra, uspešna dejanja in delovanja na različnih področjih. Letošnja izbira najbolj za-

služnih za priznanja župana je imela z zapleti in prepri okoli predloga Ivana Ateška za častnega občana sicer grenak priokus, ki pa ga na svečanosti ni bilo čutiti.

Priznanje župana MO Velenje sta prejela **Roman Repnik** za večletno organizatorsko delo pri začetkih in razvoju velenjskega rokometna in **Marija Legnar** za večletno rejniško delo in za nesebično oskrbo otroletih otrok.

Plaketo MO Velenje so podelili **Amaterskemu gledališču Velenje** za uspešno 40-letno gledališko ustvarjanje in osrednji prispevek k razvoju gledališke kulture v MO Velenje, **Anici Podlesnik** za prizadevno pobudniško, organizatorsko in mentorsko delo pri Andragoškem društvu – Univerzi za III. življenjsko obdobje Velenje ter **Pihalnemu orkestru Premogovnika Velenje** za uspešno 110-letno “godbeniško” ustvarjanje, nastope doma in v tujini ter osrednji prispevek k razvoju glasbene kulture in vzgoje v MO Velenje.

Grbe MO Velenje so prejeli **Hubert Mravljak** za večletno aktivno družbenopolitično delo v MO Velenje, zlasti pri izgradnji Velenja in vodenju Medobčinske zveze društev upokojencev, primarij **Alojz Fijavž**, dr. med., za življenjsko strokovno delo v osnovnem zdravstvenem varstvu in osrednji prispevek pri izgradnji in vodenju Zdravstvenega doma Velenje ter razvoju mreže zdravstvenih postaj v Šaleški in Zgornji Savinjski dolini in **Jolanda Čeplak** za vrhunsko atletsko delo in pomembne športne dosežke – s svetovnim rekordom v teku na 800 m, ki je v svetu proslavil Republiko Slovenijo in

Letošnji nagrajenci

MO Velenje. Slednja dva se svečanosti nista udeležila; dr. Fijavž je nagrado odklonil, Čeplakova pa je prav v istem času nastopala na atletskem mitingu v Madridu.

Naziv **častni občan MO Velenje** so na svečanosti podelili prof. mag. **Ivanu Marinu** za življenjsko strokovno delo v glasbenem šolstvu in osrednji prispevek pri razvoju ter 35-letnem vodenju Glasbene šole Frana Koruna Koželjskega Velenje kot pomembnega slovenskega glasbenega središča, ki daje širši ugled MO Velenje.

Svečano razpoloženje so na prireditvi ustvarjali člani trobilnega kvinteta Glasbene šole Frana Koruna Koželjskega Velenje, plesalka Nina Mavec Krenker, harfistki Marina Ružič in Katja Skrinar ter Mladinski pevski zbor Šolskega centra Velenje pod vodstvom Danice Pirečnik.

Uvodoma pa smo si lahko ogledali umetniški videofilm z naslovom Mesto s sanjami, avtorja Milana Mariča. Lahko smo ga povezali z županovimi besedami: “Človek, mesto, občina, ki nima sanj, nima bodočnosti. Mi sanje imamo. Imamo načrte in vizijo. Imamo rezultate. Načrte znamo uresničiti s skupnim delom, znanjem, strpnostjo.”

Diana Janežič

13. srečanje poslovnih partnerjev

Društvo inženirjev in tehnikov Premogovnika Velenje je med 12. in 14. septembrom pripravilo tradicionalno srečanje poslovnih partnerjev, že 13. po vrsti.

Organizacijski odbor – v njem so letos bili predsednik DIT Marko Mavec, Andrej Blažič, Bojan Jezernik, Damijan Kanduti in Drago Potočnik – je tudi letos poskrbel za tri pestre dni. Poslovni partnerji in gostitelji so letos obiskali Koroško, srečanje pa so v soboto sklenili s tradicionalnim teniškim turnirjem DIT 2002. V petek zvečer so za poslovne partnerje iz tujine in Slovenije pripravili svečan sprejem s koncertom v orgelski dvorani Glasbene šole Velenje.

Tkanje poslovnih vezi

Uvod v petkovo svečanost je naredil Rudarski oktet z Rudarsko himno, za tem pa sta goste pozdravila predsednik DIT Marko Mavec in direktor Premogovnika Velenje dr. Franc Žerdin. **Marko Mavec** je med drugim poudaril, da je ..."trinajst zaporednih vsakoletnih srečanj dokaz, da smo skupaj skozi leta sodelovanja stkali

vez, zasnovano na medsebojnem zaupanju in skupnih ciljih. Uresničujemo jih v doseganju poslovne odličnosti in dobrih poslovnih rezultatov, ustvarjanju uspešnega razvoja, prilaganju novim razmeram ter jasnimi usmeritvami za prihodnost."

Dr. Franc Žerdin je v svojem nagovoru poudaril pomen ustanovitve holdinga Slovenske elektrarne pred odprtjem trga za električno energijo in vključitve Premogovnika Velenje vanj. Nato je dejal: "V letošnjem letu bomo s proizvodnjo in prodajo lignita v Premogovniku Velenje presegli 4 milijone ton. Proizvodni parametri so izredno dobri, dobre rezultate dose-

gamo na varnostnem in ekološkem področju. Tudi poslovni rezultati so letos bistveno boljši, kot smo jih dosegali v preteklih letih. Pomembno smo zmanjšali zaloge premoga na depozitih, kar nam omogoča normalen start v leto 2003.

V Nacionalnem energetskega programu Slovenije je potreba po pridobivanju premoga in električne energije v Šaleški dolini dolgoročno jasno in kvalitetno opredeljena, vsekakor pa si bomo svoje mesto v nacionalnem in evropskem energetskega gospodarstvu morali s kvalitetnim delom ter dovolj nizko ceno energije tudi v prihodnje zagotavljati sami."

Dr. Žerdin je poudaril, da bomo v poslovnem sistemu še naprej prestrukturirali nekatere programe v hčerinskih družbah in da so pri tem v strateškem povezovanju programov tudi mnoge možnosti za Premogovnik Velenje in njegove poslovne partnerje za poglobljanje poslovnega sodelovanja, intenzivno rast družb, za razvoj novih delovnih mest in dodane vrednosti.

Dr. Žerdin je ob koncu prijazno dejal: "Izjemnega pomena je imeti prijatelja, s katerim lahko iskreno deliš veselja, pa tudi stiske in tegobe. V poslovnem življenju je o tovrstnem prijateljstvu med partnerji težko govoriti, saj ga borba za posel največkrat ne omogoča. Je pa zagotovo mogoče govoriti o korektnem in dobrem sodelovanju, kot ju narekuje poslovna etika."

Večer se je nadaljeval v prijetnem razpoloženju, ki so ga ustvarjali pevci

in glasbeniki. Rudarski oktet se je predstavil v treh sklopih, najprej s priredbami slovenskih narodnih pesmi, nato ob glasbeni spremljavi Jožija Šaleja, Robija Jukiča in Davorja Plambergerja z domačimi in tujimi popevkami ter ob koncu z narodnimi pesmimi drugih narodov.

Toplo in vzneseno razpoloženje sta pričarali Tina Žerdin s harfo in Eva Škrinjarič s flavto, njuno pravo nasprotje pa so bili z močnimi ritmi in zvokom člani skupine STOP (Slovenski tolkalni projekt).

Merjenje moči na športnih igriščih

Sobota, 14. septembra, je bila namenjena športnemu in družabnemu delu srečanja poslovnih partnerjev. Pomerili so se lahko v igranju golfa in tenisa, metanju pikada in vožnji z gokardom.

V **golfu** je postal bruto zmagovalec Marko Mavec, prvi neto zmagovalec Stane Sovič, drugi neto zmagovalec Janko Dover in tretji neto zmagovalec Helmut Heisterkamp.

V **pikadu** si je prvo mesto s 399. točkami primetal Zvonko Koželjnik. V **gokardu** je bil najspretnější Stane Mlakar.

Pri ženskah je v **tenisu** zmagala Milena Krofl, ki je na drugo mesto postavila Jožico Peterlin, tretja pa je bila Štefka Lesjak. Moški so igrali v dvojicah. Prvi je bil par Stane Sovič Željko Vukelič, drugi par Aleš Žavbi Milan Medved in tretji par Jože Kolenc Evgen Dervarič.

Diana Janežič

Neopisljivo in zelo koristno

Lani začeto sodelovanje med zagrebško in ljubljansko naravoslovno tehnično fakulteto, v okviru katerega je bilo tudi izvajanje prakse podzemnega pridobivanja mineralnih surovin za študente rudarske smeri v Premogovniku Velenje, se je nadaljevalo letos. Sedem študentov 3. letnika rudarstva na Rudarsko-geološko-naftni fakulteti Univerze v Zagrebu je bilo pri nas med 25. avgustom in 6. septembrom.

Za organizacijo in izvedbo prakse so poskrbeli v Praktičnem izobraževanju in vodja obrata **Tunjo Pavič** je povedal, da sta bili obe strani zadovoljni s prakso. "V Premogovniku Velenje smo se potrudili, da smo študentom rudarstva, ki na Hrvaškem ne morejo opravljati prakse pod zemljo, saj

center ter spoznali delo Tehničnih služb. Pokazali smo jim tudi ugrezninsko območje, TE Šoštanj, Muzej premogovništva Slovenije in Konjenski klub Velenje.

Ocenjujemo, da je sodelovanje med obema fakultetama in našim podjetjem dobro in če bo potrebno

Tomislav Nemčević je bil bolj zgovoren. Dejal je, da je vsak od njih delal tri dni na čelu, kjer je najtežje delo in se najbolj praši. "Ampak smo preživeli in vse je bilo dobro," se je zasmel. Zanimivo mu je bilo vse, kar je videl: stroji, načini dela in njegova organizacija, transport. "To tukaj je kot veliko mesto pod zemljo, kjer se lahko tudi izgubiš."

Pohvalil je organizacijo prakse, namestitev in poudaril, da so bili vsi delavci, s katerimi so sodelovali, zelo prijazni, voljni pomagati in svetovati. Praksa jim bo pomagala pri nadaljevanju študija, saj so vse, o čemer so se sedaj učili v teoriji, preizkusili in videli v praksi.

Branimir Jankovič je asistent 3. letnika rudarstva in je zelo zadovoljen, da se je lani začeto sodelovanje nadaljevalo letos. "Organizacija je bila na osnovi lanskih izkušenj letos dopolnjena in še boljša. Zahvaljujem se vodji Praktičnega izobraževanja Tunji Paviču za odlično organizacijo in vodji Zračenja Dejanu Radovanoviču, ki je skrbel za našo "zaposlitev" v prostem času.

V strokovnem delu prakse smo dobili veliko informacij in gradiva, spoznali smo delo pod zemljo, organizacijo tako velikega premogovnika in vse to bo našim študentom zelo koristilo pri nadaljnjem študiju. Hvala vsem in upam, da se vidimo prihodnje leto!"

Preden smo se poslovili s "srečno", so mi še zaklicali: "Napišite, da se posebej zahvaljujemo Vladu Korošču (inštruktor na mehaniziranem odkopu, kota 45, jama Škale, op.p.). Bil je zelo prijeten, odličen!"

Diana Janežič

Praksa jim bo pomagala pri nadaljevanju študija, saj so vse, o čemer so se sedaj učili v teoriji, preizkusili in videli v praksi.

podzemnega pridobivanja mineralnih surovin na Hrvaškem ni več, že drugo leto zapored omogočili to prakso.

Pri nas so opravili 10 delovnih dni. Na praksi je bilo sedem študentov 3. letnika, pet fantov in dve dekleti, spremljal pa jih je asistent. Fantje so spoznali delovni proces na odkopnih in pripravnih deloviščih v jami Škale, dekleti pa sta delali v Tehničnih službah. Vsi so si ogledali tudi zunanje objekte, varnostno-informacijski

oziroma zaželeno, bomo to prakso izvajali tudi v prihodnjih letih."

Kako pa so bili zadovoljni študentje?

Po prihodu iz jame je **Ivana Čačić** na vprašanje, kako je bilo, odgovorila le: "Neopisljivo!" Potem je dodala, da si je vse predstavljala povsem drugače in da sama ne ve, kako. Ogledala si je že podzemno eksploatacijo boksita v Jajcu, v BiH, a v Velenju je vse večje in veliko bolj organizirano, je dodala.

Uresničene sanje Daniela von Lappa

Daniel von Lapp, prvi lastnik današnjega Premogovnika Velenje, je konec 19. stoletja razvoj premogovnika zastavil za nekaj naslednjih desetletij. Načrtoval je tudi pridobivanje električne energije iz premoga. Njegova nenadna smrt leta 1910 je pokopala vse načrte. Kaj bi rekel danes, če bi prišel v Šaleško dolino?

“Čudil bi se in bil bi zelo ponosen na to, kar ste v 20. stoletju naredili iz premogovnika. Uresničili ste njegove sanje in še več kot to,” je prepričan Bernhardt von Lapp, Danielov vnuk. V čudovitem okolju vile Herberstein in z razgledom na Velenje, katerega razvoj je bil pogojen z izkoriščanjem premoga, je tekel pogovor v sobot-

Da ima slavnega starega očeta, je Bernhardt von Lapp izvedel od svojega očeta in iz redkih družinskih dokumentov.

nem junijskem popoldnevu z njim in njegovo ženo, medtem ko smo čakali na začetek parade in 42. skoka čez kožo. Komaj je čakal, da si to priredi-tev ogleda.

Da bi povsem razumeli pripovedo-vanje Bernhardta von Lappa, rojene-ga 100 let za svojim slavnim starim očetom, leta 1936, edinega sina Otta von Lappa, najstarejšega Danielovega sina, bi morali poznati življenjsko zgodbo Daniela. Ta je pestra, zanimi-va in navdušujoča, saj izpričuje Da-nielovo neizmerno energijo, voljo in inovativnost. Zgodba je zapisana v

obeh knjigah Zgodovina Premogovni-ka Velenje, avtorja Antona Scherja, dipl. inž. montanistike, ki je po upo-kojitvi v Premogovniku Velenje začel izčrpno raziskovati in zapisovati nje-govo zgodovino.

Da ima slavnega starega očeta, je Bernhardt izvedel od svojega očeta in

Kaj bi rekel Daniel von Lapp danes, če bi prišel v Šaleško dolino?

iz redkih družinskih dokumentov.

“Vem, da je bil moj stari oče skupaj s svojima bratoma priznan graditelj železniških tunelov, posebej arlberškega, pri gradnji katerega je uporabljal za tiste čase moderne stroje in ga kljub težkim geološkim razmeram, vdorom vode, zgradil v treh letih.

Vem, da si je z zaslužkom pri tem zah-tevnem projektu leta 1875 kupil dvorec Hornegg blizu Gradca, iz Nemca postal Avstrijec, in v dvorcu zaživel. Kot poznavalca podzemlja skozi gradnjo predorov ga je zamikalo raziskati pridobivanje različnih mine-ralnih dobrin. Razgledoval se je po

Avstro-Ogrski in se odločil od Franca Magesa kupiti premogovno posest v Škalah pri Velenju. Z vrstalnimi raz-ziskovalnimi deli je odkril glavni li-gnitni sloj in kasneje zgradil jašek.

Vem tudi, da je z družino nekaj časa živel na gradu Turn pri Velenju; o tem mi je pripovedoval stric Walter, ki je bil na tem gradu rojen.”

V zadnjih letih je Bernhardt veliko podatkov izvedel tudi od Antona Se-herja, in to, kar je izvedel o svojem starem očetu, ga je tako pritegnilo, da si je želel ogledati njegovo nekdanjo posest ter, seveda, izvedeti, kaj se je z njo zgodilo. Bernhardt je prvič obiskal Velenje leta 2001. Ogledal si je premogovnik in Muzej premogov-ništna Slovenije in oboje je nanj nare-dilo velik vtis.

“To je čudovito. Med ogledom muzeja sem lahko podoživljal življenje ru-darjev, prizadevanja in napore mojega starega očeta, ki je želel pri-dobiti čim več premoga, ga prevažati po železnici do kupcev, izrabljati za električno energijo. Muzej je enkrat-en, posamezne scene so neverjetne. Čudovito je tudi, kakšen razvoj je mestu omogočilo izkoriščanje premo-ga. Moj stari oče bi bil gotovo navdušen. Muzej je naredil stik med časi, v katerih je ustvarjal moj ded, in sedanjim časom. V njem je dobro vidno, s kakšnimi razmerami pod zemljo so se ukvarjali načrtovalci razvoja premogovnika, kot je to bil moj ded, in rudarji ter kakšne nevar-nosti so prežale na oboje.” Družina plemenitih Lappov je za življenja Da-niela imela veliko koristi od premo-govnika in lepo življenje, a po njegovi smrti so vse premoženje vzeli inflaci-ja, prva svetovna vojna in sprememba države.

“Von Lappi so na Turnu lepo živeli in imeli velik ugled,” ve povedati vnuk slavne družine. “Ded in njegova žena

Clara sta spadala med gosposko in na Turnu so ju obiskovali mnogi predstavniki tega sloja s Štajerske in Koroške ter njihovi sorodniki iz Avstrije. Med prvimi se je Danijel prevažal tudi v avtomobilu.”

Z Danielovo smrtjo se povezanost družine z Velenjem in premogovnikom prekine. Žena Clara je premogovnik prodala in zanj dobila manj, kot je bil vreden, pa še to na obroke in ob razpadu Avstro-Ogrske monarhije je še to 'požrla' inflacija. Nihče od številnih Danielovih potomcev ni svoje poklicne poti nadaljeval v premogovništvu. Družina se je odselila v Gradec (Graz). Za premožnim podjetnikom, ki se je lotil podzemnega izkoriščanja največjega sloja lignita v Sloveniji – in kot vemo sedaj, tudi najdebelejšega na svetu –, za človekom, ki ga je cesar Franc Jožef za zasluge pri gradnji predorov povzdignil v plemiški stan, za vizionarjem, ki je z železno cesto povezal Šaleško dolino s svetom, da bi premog pripeljal do kupcev in sanjal o pridobivanju električne energije iz premoga, njegova družina ni podedovala praktično ničesar.

Zato pa so začeto delo pri pridobivanju premoga nadaljevali rudarski strokovnjaki in rudarji. Brez težav, seveda, ni šlo, a danes velja velenjski premogovnik za naj sodobnejši in najvarnejši podzemni premogovnik v Evropi. Svojo zgodovino in zgodovino razvoja slovenskega premogovništva pa zanimivo pripoveduje Muzej premogovništva Slovenije pod enim od Danielovih jaškov – Starim jaškom.

Lappova družina je velika. Bernhardt, eden od njegovih vnukov, upokojeni kontrolor letenja pri Lufthansi, ki živi na Bavarskem, ima, na primer, pet otrok. “Želim biti ambasador dediščine mojega deda, ki jo vidim v sedanjem Premogovniku Velenje. Po dveh obiskih v Velenju sem navdušen nad tem, kako ste uspeli, kako se razvijate, kako ohranjate tradicijo, na eni strani v muzeju, na drugi strani s skokom čez kožo, ki sem si ga letos prvič ogledal.

Z vsem tem bom seznanil svoje številno sorodstvo, svoje prijatelje in znance, ki jih imam po vsej Evropi in svetu in jih povabil v Velenje. Naj spoznajo to zgodbo, ki je sicer intimni del mojega življenja, je zgodovina naše družine, a je po zaslugi ustvarjalnosti in želje po napredku mojega deda in velenjskih rudarjev del evropske zgodovine.”

Diana Janežič

Mednarodno srečanje jamomercev

V sklopu letošnjega praznovanja dneva rudarjev je bilo od 26. do 30. junija tudi mednarodno srečanje predstavnikov Društva za rudarska merjenja, ki sta ga organizirala Premogovnik Velenje in Fakulteta za rudarstvo in geotehnologijo ljubljanske Univerze.

Predavanja domačih in tujih strokovnjakov v sklopu srečanja so bila v hotelu Paka, udeleženci srečanja pa so si ogledali tudi Muzej premogovništva Slovenije in letošnji 42. skok čez kožo na mestnem stadionu. Strokovnega srečanja se je udeležilo 40 članov omenjenega društva iz Avstrije, Nemčije, Švice, Anglije, Poljske, Češke, Rusije, Ukrajine, Romunije, Madžarske, Jugoslavije in Slovenije.

Gostitelji iz Premogovnika Velenje so bili strokovnjaki Tehničnih služb. Udeležence srečanja sta pozdravila direktor Razvojnega področja dr. Evgen Dervarič in vodja Tehničnih služb Marko Mavec. Predstavila sta tudi Premogovnik Velenje in njegovo delovanje na področju rudarskih merenj.

Mednarodno društvo za rudarska merjenja je sestavljeno iz petih komisij, od katerih so bili v Velenju predstavniki 2., 3. in 4. komisije. Glavni tematski sklopi, ki jih pokrivajo te komisije, so: geometrija odlagalšč mineralne snovi, rudarski in jamomerski instrumenti, rudarska kartografija, premiki terena in ugrezanje.

Na srečanju je bilo predstavljenih 14 člankov. Največ jih je obravnavalo problematiko, s katero se strokovnjaki v rudarstvu srečujejo pri izmeri in interpretaciji obdelanih podatkov pri opazovanju in spremljanju premikov površine zaradi odkopavanja. Avtorji člankov so predstavili različne modele za napovedovanje premikov terena v nahajališčih različnih dimenzij in struktur. Del predstavljenih člankov je obravnaval načine sanacije ugrezninskih področij že v času odkopavanja in po končanem pridobivanju mineralnih surovin. V člankih so avtorji izpostavili ekološke probleme, ki nastopijo zaradi posedanja površine kot posledice rudarjenja. Pri tem so nakazali nekaj zelo spodbudnih rešitev omenjenega problema.

V naslednjem delu predavanj so udeleženci predstavljali članke o klasifikaciji mineralnih surovin in načinih izračunov zaloga mineralnih surovin, o posameznih merskih metodah in najmodernejši jamomerski opremini. Del strokovnega srečanja je bil namenjen tudi usklajevanju dela posameznih komisij in predstavitvi dela v obdobju do Svetovnega srečanja jamomercev na Kitajskem v letu 2003.

Drago Potočnik, vodja Jamomerstva

Gasilci dobri na tekmovanjih

Člani Prostovoljnega industrijskega gasilskega društva Premogovnika Velenje smo bili v prvi polovici leta zelo dejavni.

Kakor vsako leto smo tudi letos opravili številne preventivne preglede na objektih Premogovnika in njegovih hčerinskih podjetjih. Redno opravljamo dežurstva na nogometnih tekmah NK Rudar in druga občasna dežurstva na večjih prireditvah v mestu in okolici. Več let že sodelujemo z jamsko reševalno četo Premogovnika Velenje, ki v juliju, avgustu in septembru opravlja svoje redne vaje v požarnem rovu.

Poleg vseh aktivnosti in obveznosti, ki jih opravljamo gasilci PIGD Premogovnik Velenje, pa je poletje za gasilce čas številnih družabnih srečanj in tekmovanj. Gasilskih tekmovanj se udeležujemo z dvema tekmovalnima desetinama, in sicer z desetino člani A (do 30 let) in z desetino člani B (nad 30 let).

Med najbolj pomembna tekmovanja spadata tekmovanje občinske gasilske zveze Velenje in tekmovanje gasilskih

A desetina na tekmovanju GERES v Hrastniku

Letos je 34. tekmovanje GERES potekalo 22. junija v Hrastniku. Gasilci PIGD Premogovnik Velenje smo dosegli odlične rezultate: člani B desetine so dosegli 1. mesto, člani A desetine pa 3. mesto. Prihodnje leto se bodo gasilske enote rudnikov in energetikov srečale v Sečovljah.

Premogovniški gasilci smo se odlično odrezali tudi 9. junija na občinskem tekmovanju gasilske zveze Velenje, kjer je desetina članov B dosegla 1. mesto, desetina članov A pa 3. mesto.

Poleg teh dveh tekmovanj se je desetina članov A udeležila še tekmovanja v okviru občinskega praznika Mislinje in bila četrta ter tekmovanja v okviru krajevnega praznika Pesja, kjer je bila prav tako četrta. V maju pa so člani A desetine na tekmovanju v Mežici za pokal Kralja Matjaža dosegli 1. mesto in s tem prehodni pokal.

Za gasilce PIGD Premogovnik Velenje je bila prva polovica leta torej zelo uspešna. Pred nami je oktober – mesec požarne varnosti, v katerem prav tako kot druga gasilska društva veliko pozornost posvečamo preventivi in ozaveščanju ljudi o požarni varnosti.

Simon Dobaj

Največ besed o krvodajalstvu

Člani izvršilnega odbora OO RK Premogovnika Velenje so se na svoji 2. redni seji sestali 11. septembra. Pregledali so dosedanje letošnje delo, osrednji del seje pa je bil namenjen krvodajalstvu in spremembam pri njem po novem Zakonu o delovnih razmerjih.

Po podatkih Občinskega združenja RK Velenje so krvodajalci iz Premogovnika Velenje do konca avgusta zabeležili **1.146 odvzemov** krvi, od tega v marcu 109, v aprilu 443, na izredni krvodajalski akciji junija v Mariboru 9, v juniju 385 ter pri individualnih darovanjih krvi v Celju in Slovenj Gradcu 200.

29. oktobra se bodo člani OO RK Premogovnika Velenje udeležili izredne krvodajalske akcije v Murski Soboti; priprave že potekajo in akcije naj bi se udeležilo okoli 50 krvodajalcev, ki so kri darovali več kot 45-krat.

S sprejetjem novega Zakona o delovnih razmerjih, ki bo začel veljati 1. 1. 2003, bo nekaj sprememb doživelo tudi krvodajalstvo. Po sedanji zakonodaji imajo krvodajalci pravico do odsotnosti z dela zaradi darovanja krvi dva dni, **169. člen** novega zakona pa pravi: "Delavec ima pravico do odsotnosti z dela zaradi darovanja krvi na dan, ko prostovoljno daruje kri. V tem primeru izplača delodajalec nadomestilo plače delavcu v breme zdravstvenega zavarovanja."

Delodajalec lahko v svojih aktih krvodajalstvo uredi tudi ugodneje in o tem, kako se bo glede tega odločilo vodstvo Premogovnika Velenje, se bodo člani izvršilnega odbora OO RK z njim še pogovarjali. Ne glede na to pa bo treba v mestni občini Velenje uskladiti datume prihodnjih krvodajalskih akcij, da se jih bo lahko – glede na razhod pri delu – udeležilo čim več zaposlenih krvodajalcev.

Člani izvršilnega odbora OO RK so na omenjeni seji sprejeli tudi sklep o plačilu letošnje članarine, ki je bila sicer določena že februarja, a je bilo njeno plačilo zaradi znanih dogodkov v RKS zamrznjeno. Članarina za leto 2002 je torej **400 SIT** in bo odtegnena pri **septembrski plači**.

Ko so govorili o humanitarni pomoči članom OO RK, so ugotavljali, da se imena delavcev iz Premogovnika Velenje pojavljajo tudi na seznamih Občinskega združenja RK Velenje. V izvršilnem odboru bodo te podatke preverili in poskrbeli za ustrezno pomoč.

Na seji so pregledali tudi prihodnje akcije Rdečega križa. V letu 2003 bo Rdeči križ Slovenije praznoval 50-letnico. Ta jubilej bomo zaznamovali tudi v mestni občini Velenje, v praznovanje pa se bodo vključili tudi Območno združenje in osnovne organizacije RK v podjetjih. /po zapisniku DJ/

A in B desetini na tekmovanju v Šmartnem ob Paki

enot rudnikov in energetikov Slovenije (GERES). Slednje je za gasilce Premogovnika Velenje velikega pomena, saj je to tekmovanje, na katerem sodelujejo samo industrijska gasilska društva. PIGD Premogovnik Velenje je bil organizator tega tekmovanja leta 1997.

Športno društvo Premogovnika Velenje razpisuje ligaško tekmovanje v rokometu

V veliki telovadnici Šolskega centra Velenje se bo začela 30. septembra začela rokometna liga, v kateri bo tekmovalo devet ekip, tekme pa bodo potekale ob ponedeljkih.

1. krog, 30. september

Strokovne službe : IP HTZ ob 16.30
Jamski transport : Jama Škale ob 17.00

ESD : Zračenje ob 17.30
Klasirnica : Priprave ob 18.00

Jama Preloge prosta

2. krog, 7. oktober

Zračenje : Klasirnica ob 16.30
Jama Škale : ESD ob 17.00
IP HTZ : Jamski transport ob 17.30
Jama Preloge: Strokovne službe ob 18.00

Priprave proste

3. krog, 14. oktober

Jamski transport : Jama Preloge ob 16.30
ESD: IP HTZ ob 17.00
Klasirnica: Jama Škale ob 17.30

Priprave: Zračenje ob 18.00

Strokovne službe proste

4. krog, 21. oktober

Jama Škale: Priprave ob 16.30
IP HTZ : Klasirnica ob 17.00
Jama Preloge : ESD ob 17.30
Strokovne službe: Jamski transport ob 18.00

Zračenje prosto

5. krog, 28. oktober

ESD : Strokovne službe ob 16.30
Klasirnica : Jama Preloge ob 17.00
Priprave : IP HTZ ob 17.30
Zračenje : Jama Škale ob 18.00

Jamski transport prosto

6. krog, 4. november

IP HTZ : Zračenje ob 16.30
Jama Preloge : Priprave ob 17.00
Strokovne službe : Klasirnica ob 17.30
Jamski transport: ESD ob 18.00
Jama Škale prosta

7. krog, 11. november

Klasirnica : Jamski transport ob 16.30
Priprave : Strokovne službe ob 17.00
Zračenje : Jama Preloge ob 17.30

Jama Škale : IP HTZ ob 18.00

ESD prosta

8. krog, 18. november

Jama Preloge: Jama Škale ob 16.30
Strokovne službe : Zračenje ob 17.00
Jamski transport : Priprave ob 17.30
ESD : Klasirnica ob 18.00
IP HTZ prost

9. krog, 25. november

Priprave : ESD ob 16.30
Zračenje : Jamski transport ob 17.00
Jama Škale : Strokovne službe ob 17.30
IP HTZ : Jama Preloge ob 18.00
Klasirnica prosta

**POSTANI
ČLAN ŠPORTNEGA
DRUŠTVA
PREMOGOVNIK VELENJE!**

Vsem udeležencem preventive!

Športno društvo Premogovnik Velenje obvešča vse udeležence preventive, da bodo konec oktobra pričeli z izvajanjem zimskega dela preventive, ki je za udeležence letnega dela preventive obvezen, lahko pa se prijavite tudi drugi, ki vas zanima takšna oblika vadbe oziroma rekreacije.

Zimska preventiva bo potekala v zimskem bazenu v Velenju, kjer bo potekal program A, in v Termah Topolšica, kjer bo potekal program B.

Prijave sprejemajo od 7. oktobra v Beli dvorani – tel: 586 30 43, int 18-20.

Razpored telovadnic za sezono 2002/2003

DAN	TERMIN	KRAJ	PANOGE	OBRAT
Ponedeljek	16.30 – 19.30	ŠCV nova telovadnica	Rokomet-odbojka	Za zaposlene PS PV
	17.00 – 19.00	TEŠ	Kegljanje	Za zaposlene PS PV
	18.00 – 19.00	ŠCV stara telovadnica	Aerobika	Za člane ŠD
Torek	17.00 – 20.00	OŠ Šalek	Badminton	Za člane ŠD
	18.00 – 19.30	OŠ Vinska Gora	Košarka	Za zaposlene PS PV
	18.00 – 20.00	OŠ Pesje	Odbojka moški	Za zaposlene PS PV
	19.00 – 21.00	Rdeča dvorana	Namizni tenis	Za člane ŠD
	18.00 – 19.00	Bela dvorana	Fitness - moški	Za zaposlene PS PV
	19.00 – 20.00	Bela dvorana	Fitness - ženske	Za zaposlene PS PV
Sreda	18.30 – 20.00	OŠ Šalek	Odbojka ženske	Za zaposlene PS PV
	18.00 – 19.00	ŠCV stara telovadnica	Aerobika	Za člane ŠD
	19.30 – 21.00	OŠ Gorica	Odbojka	Za zaposlen PS PV
	20.00 – 22.00	Topolšica	Odbojka - moški	Za zaposlen PS PV
Četrtek	19.30 – 21.00	OŠ Gustav Šilih	Rekreacija ženske	Za zaposlene PS PV
	19.30 – 21.00	OŠ Gorica	Odbojka	Za zaposlene PS PV
	18.00 – 20.00	OŠ Paški Kozjak	Košarka - odbojka	Za člane ŠD
Petek	19.30 – 21.30	ŠCV stara telovadnica	Košarka	Za zaposlene PS PV
	19.30 – 21.30	OŠ Livada	Košarka	Za zaposlene PS PV

Urniki velja od 1. 10. 2002 do 30. 4. 2003

Vsak se rekreira na lastno odgovornost!

STROKOVNI SVET-REKREACIJA
Jože Grubelnik

Prve športne igre Premogovnika Velenje

“Vsak začetek je težak”, so rekli člani strokovnega sveta športnega društva poslovnega sistema Premogovnik Velenje, da pa je lahko zelo uspešen, so dokazali v nedeljo, 15. septembra, z organizacijo prvih športnih iger Premogovnika Velenje na igriščih TRC Jezero.

Zbor vseh udeležencev je bil ob 9. uri pri igrišču za mali nogomet. Lep dan in veliko športnih užitkov je vsem skupaj najprej zaželel predsednik ŠD dr. Slavko Plazar. Tudi predsednik sindikata Tomo Lipnik je prisotnim namenil nekaj spodbudnih besed, zaželel vsem sodelujočim čim boljše počutje in veliko uspeha na športnih igriščih.

Zatem so se predstavili animatorji posameznih športnih panog, Jožica Peterlin pa je kot predstavnik strokovnega sveta ŠD tekmovalce povabila na igrišča in tako so se tekmovanja za prehodni pokal ŠD poslovnega sistema Premogovnik Velenja lahko začela.

Vsa igrišča so bila polno zasedena, saj je bila udeležba tekmovalcev zelo velika, zadovoljivo pa je bilo tudi njihovo počutje na tem športnem srečanju. To smo se prepričali, ko smo v pogovorih z njimi slišali zelo malo kritik. Spremeniti je treba samo dan in termin, so bili enotni. “Srečanje se mora odvijati na soboto in v juniju, pa bo vse v redu,” so rekli.

Verjamemo, da ima strokovni svet ŠD veliko energije, da bo to v prihodnje uredil, ter še več dobre volje, motivacije in novih idej za nadaljnjo uspešno delo na športnem področju v Premogovniku.

Po končanem tekmovanju so vsi tekmovalci dobili bloke za hrano in

pijačo, pa seveda majico ŠD, brez katere na takih srečanjih skoraj ne gre več. Tekmovalci iz obrata Preloge pa so bili še dodatno nagrajeni, saj so kot najboljša ekipa dobili v svoje roke prehodni pokal ŠD Premogovnik Velenje. Z njim se bodo lahko “hvalili”

Obrazci iz “davnih časov”...

do ponovnega snidenja, ki zagotovo prihodnje leto bo. Tako so obljubili Jožica, Miran, Evgen in Jože, ki so se za prvič po besedah prisotnih, dobro “odrezali”. Člani športnega društva pa se jim bomo za njihov trud najlepše oddolžili z množično udeležbo na njihovih prireditvah. Bolj podrobno pa je tekmovanje v posameznih športnih panogah izgledalo takole!

KOŠARKA

V košarki je tekmovalo sedem ekip, in sicer Preloge, Pesje, Škale, Mehaničarica, Klasirnica, Transport I in Transport II. Ekipa so bile razporejene v dve skupini. Po nekaj začetnih odigranih tekmah je bilo tekmovanje, na žalost, prekinjeno zaradi dežja. Igrišče je bilo mokro in prenevarno za nadaljevanje, zato je ekipa Prelog, ki je do takrat igrala najbolje, osvojila 1. mesto v tem tekmovanju.

Še Iztok Čop bi jih občudoval, tako so bili enotni.

Tudi mini golf je bil prav zabavna disciplina.

TENIS

Za tekmovanje dvojic v tenisu se je prijaviło 32 tekmovalcev. Igralcev tenisa dež ne prežene kar tako z igrišč, kar so dokazali tudi naši tekmovalci, ki so uspešno zaključili tekmovanje in na koncu čestitali zmagovalnemu paru. Tega sta sestavljala Aleš Žavbi in Viki Hrast. V finalni tekmi sta s 6:2 premagala Muharema Haliloviča in Mija Dujmoviča.

MINI GOLF

Da je tudi mini golf zanimivo igrati, je pokazalo kar 32 prijavljenih tekmovalcev iz obratov Premogovnika. Med njimi sta se najbolj izkazala Jože Janežič in Drago Zrnič, ki sta potrebovala 42 udarcev za premaganje ovir in si tako delila 1. mesto v mini golfu. Le dve potezi več je porabil Mario Zrnič, ki je s 44 udarci zasedel 3. mesto.

MALI NOGOMET

Tudi igrišče za nogomet je bilo polno zasedeno, saj se je igralcev prijaviło kar za devet ekip. Da se najbolje spoznajo na usnjeno žogo, so z doseženim 1. mestom dokazali nogometaši Priprav. Na 2. mestu so pristali nogometaši Zračnja in tretji so bili nogometaši Klasirnice.

RAFTING

Veliko korajže so potrebovali tekmovalci, ki so se v dokaj hladnem vremenu podali v čolne in veselo zaveslali

po Velenjskem jezeru. Jih pa mokro vreme ni motilo. Pet ekip je tekmovalo, med njimi pa so najhitreje in najbolj enotno veslali in uspešno priveslali na 1. mesto tekmovalci **obrata Preloge**. Drugi so skozi cilj priveslali tekmovalci Mehanizacije in tretji člani ekipe Strokovnih služb.

Predstavniki jame Preloge so se uvrstitve na prvo mesto pošteno razveselili in zasluženoma osvojili prehodni pokal 1. športnih iger Premogovnika Velenje.

ODBOJKA

Še enega tekmovanja zaradi slabega vremena ni bilo mogoče izpeljati do konca. 12 ekip v igranju odbojke na mivki je moralo predčasno zapustiti igrišča. Tako so po do takrat odigranih tekmah tudi v tem tekmovanju odbojkarji **Prelog** zasedli 1. mesto. Ekipa ESD je bila druga, odbojkarji Klasirnice tretji in odbojkarji Zraččenja četrti.

Dijana Žagar

Najboljše ekipe v ligaških tekmovanjih...

... v malem nogometu

V maju in juniju so na igriščih TRC Jezero potekale ligaške tekme v malem nogometu v 1. in 2. ligi ter ligi veteranov. Tole so uvrstitve ekip!

1. liga:

1. Jamski transport, 13 točk, 2. Klasirnica, 8, 3. Jama Pesje, 7, 4. ESD, 7, 5. Jama Preloge, 4, 6. Zraččenje, 3.

2. liga:

1. ESD 1, 12 točk, 2. Strokovne službe, 10, 3. IP HTZ 2, 7, 4. Jama Škale, 5, 5. IP HTZ 1, 4, 6. Priprave, 4.

Liga veteranov:

1. IP HTZ 1, 22 točk, 2. Priprave, 17, 3. Jamski transport, 16, 4. ESD (-1), 15, 5. Klasirnica, 13, 6. Zraččenje, 13, 7. Jama Škale, 10, 8. Jama Preloge (-1), 7, 9. Praktično izobraževanje (-1), 6, 10. Jama Pesje (-1), 4.

... v tenisu

Tekmovanja v tenisu so potekala pri moških na igriščih TRC Jezero v 1. ligi v maju in juniju. Ženske so maja in junija igrale na igriščih v Beli dvorani. Vrstni red ekip je tak!

1.liga moški:

1. Strokovne službe, 14 točk, 2. Jamski transport, 12, 3. IP HTZ, 10, 4. ESD, 6, 5. Zraččenje, 6, 6. Jama Preloge, 4, 7. Klasirnica, 4, 8. Priprave, 0.

Ženske:

1. Ekipa 1, 10 točk, 2. Ekipa 5, 10, 3. Ekipa 4, 8, 4. Ekipa 6, 6, 5. Ekipa 3, 6, 6. Ekipa 2, 2, 7. Ekipa 7, 0.

Premogovniški ribiči – končno –ujeli rudarsko svetilko

Med športnimi prireditvami, posvečenimi dnevu rudarjev, je bilo 7. julija tudi tradicionalno ribiško tekmovanje za rudarsko svetilko.

Nastopilo je 25 ekip, ribiči pa so motili ribji mir v Velenjskem jezeru.

Ribiči Premogovnika Velenje so tekmovali z dvema ekipama in bili zelo zadovoljni. Po 20. letih so namreč znova osvojili rudarsko svetilko, saj je druga ekipa osvojila prvo mesto. Prva ekipa je bila deveta.

Za Premogovnik Velenje so ribarili: v zmagovalni, drugi ekipi, Ivan Hranjec, Vasilij Kokol in Karel Hudournik, v prvi ekipi pa Sandi Rozman, Zvone Vincek, Jože Satler in Miloš Mikuž.

Ivan Hranjec je bil tudi najboljši posameznik med vsemi ribiči.

Na fotografiji ribiči obeh premogovniških ekip - od desne: Sandi Rozman, Zvone Vincek, Jože Satler, Ivan Hranjec, Vasilij Kokol, Karel Hudournik in Miloš Mikuž.

S poti po Andaluziji in Kataloniji

Kot že leta prej smo s Kompasom Velenje, z našo turistično vodnico Urško ter z rudniško planinsko sekcijo obiskali vzhodni in južni del Španije s pokrajinami: Katalonijo, Valencio, Murcio in Andaluzijo.

Pot nas je vodila prek severne Italije, mimo Benetk, Verone, Genove do Ventimigle. V večernih urah smo prestopili italijansko-francosko mejo in nadaljevali pot prek južne Francije. V jutranjih urah pa smo prestopili francosko-špansko mejo. Ustavili smo se v mestu Figueres v Kataloniji in obiskali muzej slavnega španskega slikarja Salvadorja Dalija. Živel je v letih od 1904-1989 in sprva deloval v Franciji in ZDA. Umetniške smeri njegovega slikarstva so bile futurizem, kubizem, abstraktni racionalizem. Po drugi svetovni vojni se je vrnil v Španijo. Ogromna stavba muzeja, močne barve, kiparske izpeljave kruha na stenah, kip jajca, ki je pogost, so nam vzburili domišljijo.

Nadaljevali smo pot proti Tarragoni in Valenciji in obvozili Barcelono. Po prenočitvi v Valenciji smo pot nadaljevali proti Granadi. Obala je močno pozidana z bloki z namenom hitre širitve turizma. Stavbe delujejo vsiljivo v naravnem okolju. Področje se nadaljuje v planoto do okrog 800 m nadmorske višine, ki jo tvori glinasti peščenjak. Tu gojijo oljke in žito.

Zanimivost področja Gaudija so številna stanovanja v jamah, kar omogoča sestava omenjenega glinastega peščenjaka. Pozidan je samo vhod.

Granada nas je gostila dva dni. Prvi dan smo si ogledali Alhambro (rdeča trdnjava), двореc mavrskih vladarjev, obdan s prelepimi vrtovi sredozemskega drevja in cvetja. Zgrajen je bil v 14.stoletju; velja za eno izmed najlepših del arabske arhitekture.

Zgodnji prebivalci Španije so bili Iberi, Kelti, Feničani, Grki in Rimljani. Od 8. stoletja dalje je na območju Španije muslimanska prevlada, v 15.stoletju se konča vnovično krščansko osvajanje, v 16.stoletju pa sledita osvajanje novega sveta in rast španskega imperija.

Naslednji dan je bil predviden odhod planincev v Sierro Nevado. Kar 29 udeležencev se je odločilo spopasti se z njenim drugim najvišjim vrhom,

Kar 29 udeležencev se je odločilo spopasti se z drugim najvišjim vrhom Sierre Nevade, Pico de Valeta.

Pico de Valeta (3348 m). Vsi so osvojili vrh. Vzpon tehnično ni bil zahteven, zato pa so višina, močan veter in mraz marsikomu krepko ponagajali. Na vrhu so zapeli domačo pesem in proslavili Marijin rojstni dan. Pogled je segal vse do Sredozemlja. Območje Sierre je posejano z žižnicami. Tu je bilo leta 1996 tudi prizorišče svetovnega prvenstva v smučanju.

Dobrodošlica s flamenkom in kastanjetami

Tisti pa, ki smo ostali v Granadi, smo si dopoldan ogledali njen stari del mesta.

Ob nakupu kastanjet smo bili od španske prodajalke deležni tudi osnov igranja na ta tolkalca in seveda plesne ritmike ob tem instrumentu - palec leve in desne roke, ki nosita kastanjete: leva roka-udarec-mezinec, prstanec, sredinec, kazalec, čemur sledi desna roka z vsemi štirimi prsti naenkrat; ali če hočete po špansko: uno, dos, tres, cuatro-cinco; še malo plesne ritmike, mig z boki in že je bil tu skromen osnutek flamenka. Kar naenkrat se je skupina razživila. Hkrati se nam je porodila zamisel, da bi takšen nastop lahko služil kot

sprejem našim vrlim planincem, ko se bodo vračali s Sierre Nevade. Rečeno, storjeno. Romana je kupila blago, iz katerega smo narezale rute za okoli bokov, nato smo sestavile besedilo v smislu ole, ole.

Naše junake smo pričakali pri planinskem domu na višini 2500 m. Po navdušenem ploskanju, smo vedele, da je naša predstava uspela.

Sledil je še nočni ogled arabskega dela Granade. Očarala nas je predstava flamenka, tega ognjevitega plesa ciganskega izvora z mešanico mavrske, arabske in drugih kultur, ki so se srečevale na tleh Andaluzije in se zlile v enkratno izražanje življenja z glasbo, plesom in petjem.

Drugo jutro smo si ogledali Granado z znamenitim spomenikom Krištofu Kolumbu s kraljico Isabello, ki podpisuje pooblastilo za njegovo odkrivanje in osvajanje novih celin. Nato nas je pot vodila v Cordobo in naprej proti Seville. Kamor je segel pogled, vsepovsod nepregledni nasadi oljk. Zanimivo je, da oljka uspeva na zelo suhih prodatih tleh in ne rabi veliko vode, kot bi človek sprva mislil. Narava je pravi čudež.

Bikoborbe in nogomet

Vročekrvni kopalci, ki so se odločili, da preizkusijo Atlantik, res niso zaznali pravega juga.

Obiskali smo vzhodni in južni del Španije s pokrajinami: Katalonijo, Valencio, Murcijo in Andaluzijo.

Ob cesti že od daleč zagledaš španskega torota, nepogrešljiv simbol koride. Še toliko prizadevanj združenj proti mučenju živali za opustitev biko-borb ne more zmanjšati ali prepovedati popularnosti tega športa.

Bikoborbe so za nogometom drugi nacionalni šport Španije. V prid tega govorijo tradicija, gospodarstvo in turizem. V Cordobi smo si ogledali tretjo največjo mošejo na svetu, katere del so v zgodovini pod vplivom verskih teženj katolicizma preuredili v katedralo. Ogledali smo si tudi židovsko četrt.

Sledila je Sevilla z znamenitim španskim trgom s španskim paviljonom, trdnjavo Alcazar, sevillsko katedralo, ki je za Petrovo v Rimu in londonsko tretja največja na svetu. Zanimiv je bil pogled na omenjene znamenitosti in del mesta z osemdesetmeterskega razglednega stolpa, nekdanjega minareta mošeje, ostanka mavrske preteklosti; Mavri so bilo eno od arabskih plemen.

S poti proti Cadizu smo se ustavili v Jerezu della Frontiera. Tu smo si ogledali kompleks vinskih kleti oziroma predelovalnih obratov podjetja Gonzales. Izvoz njihovih vin je razpreden širom po Evropi in ostalih celinah. Španija je med največjimi svetovnimi proizvajalci vin. Tudi Slovenija je imela v skupni kleti svoj sod s slovensko zastavo. Brez nas pa res ne morejo.

Šeri – jerez (heres) je najbolj priznana španska pijača. Kakor na primer madeiri tudi šeriju med vrenjem dodajo nekaj alkohola ali žganja. Tako mu okrepijo okus. O učinkih smo se lahko sami prepričali na degustaciji. Med Španci sta najbolj priljubljena amontillado in manzanilla. Tudi Tio Pepe (Stric Pepe) je med najboljšimi. Da pa tudi Tia Pepa (Teta Pepa) ni bila od muh, pa smo se lahko

prepričali na fotografijah, kjer je ljubka Pepa zakorakala ob naših moških neprisiljeno ujeta v teleobjektiv. Kdo bi se lahko uprl fotografiji, ki se je kar ponujala ob odhodu.

Iz oči v oči z Afriko

Po prenočitvi v Algecirasu smo naslednji dan krenili v Tarifo, najjužnejši del Evrope. Nasproti tej leži afriška obala Maroka, oddaljena dobre tri kilometre. Vročekrvni kopalci, ki so se odločili, da preizkusijo Atlantik, res niso zaznali pravega juga. Temperatura je bila okoli enainvajset stopinj. Pa še visoki valovi so pljuskali ob obalo. Sonce zaradi vetra ni imelo prave moči. Za bolj krhke je bila še vlažna mivka preveč.

Vstopili smo na ozek skalnat polotok Gibraltar, ki se strmo dviga iz nizke obale SZ Španije na vzhodnem delu Gibraltarskega preliva, 8 km oddaljen od Algecirasu. Stiska se ob apnenčast masiv The Rock (Gibraltarska skala), visok 426 m. Tu živijo edine avtohtone evropske opice. Britanskega monarha zastopata generalni guverner in skupščina. Uradni jezik je angleščina. Osnovna gospodarska dejavnost je turizem. Zaradi stiske s prostorom avtomobilska cesta služi tudi za pristajalno pisto ali nasprotno.

Zvečer smo se ob Costi del Sol proti Malagi pripeljali do mesta Benalmadena, kjer smo prespali. Doživeli smo drugo predstavitev flamenka v Španiji in pravi učinek kastanjet. Brhke plesalke so povabile na ples tudi gledalce, plesalec pa je kot povodni mož skoraj zapeljal našo Urško. Sreča, da mu to ni uspelo, saj nas je nalednji dan pot vodila proti Almerii in Alicanteju. Na Costi del Sol smo si privoščili drugo kopanje, tokrat v Sredozemskem morju. Dan je bil sončen, brez vetra in voda za spoznanje toplejša.

Na vožnji proti Alicanteju ob Costi Blanki so nas spremljali nepregledni pokriti rastlinjaki, kjer Španci gojijo zgodnjo zelenjavo in jo izvažajo.

Po večerji smo si ogledali Alicante, pristaniško mesto. Ostalo mi bo v spominu po lepih palmovih alejah, topli noči, še bolj pa po nekakšnem krogličnem toboganu, katerega noro hitrost navzgor in malo navzdol sta preizkusila pogumna Marjana in Dušan.

Sledila je pot proti Barceloni. S krožno vožnjo smo si ogledali nedokončano cerkev znamenitega arhitekta Gaudija, njegov park in hišo, se zapeljali do stadiona nogometnega kluba Barcelone in olimpijskega atletskega stadiona, kjer so bile leta 1992 letne olimpijske igre, nato pa še do Montjuica. V pristaniškem delu se v višino 60 m dviga spomenik Krištofu Kolumbu. Sprehodili smo se po starem delu Barcelone, kjer je znamenita gotška katedrala. Glavna ulica se imenuje Rambla, kar pomeni hudournik. V davni preteklosti je tod tekla reka. Pred odhodom iz Barcelone, je bilo treba poskusiti še paello, znano špansko jed. Z malo truda nam je tudi to uspelo.

Omamljeni od vrveža milijonskega mesta smo se ponoči ob pol enih vkrcali na ladjo Fantastic. Plovba je bila prijetna; mirno morje, sončen dan, možnosti zabave, nastop skupine flamenka, aerobika. V nedeljo, 15. septembra, ob 21. uri smo pristali v Genovi in se ponovno odpeljali z našim avtobusom. Po prespani noči smo zjutraj ob pol sedmih izstopili v mrzlo velenjsko jutro.

Nič hudega. Grelji nas bodo spomini na še eno neponovljivo potovanje, toplo sonce, prelepo sredozemsko rastje, prijetno druženje in pesem ob spremljavi Jožicine harmonike.

Zinka Moškon

Love Osama bin Laden

Pred dvema letoma, natančneje septembra 2000, smo se z Andrejo in Andrejem potepali po Pakistanu in se prepuščali njegovi kulturi, sledili svileni poti Marca Pola, občudovali Himalajo z Nanga Parbatom in strahoma stopili v zloglasno provinco Jammu – Kašmir. V slednji smo se izmuznili v vas Darra Adam Khela, ki živi od proizvodnje in trgovine z orožjem in mamili ter s pomočjo teroristov, kot je Osama bin Laden.

Niti slutili nismo, kako drugačen pomen bodo imeli naše potovanje, doživetja in fotografije že čez leto dni...

Osama je v Darri več kot junak; je upanje, prelito v mitske razsežnosti. Stene so polne plakatov z njegovo podobo, ki poziva na sveti boj proti podlim nevernikom. Ena od slik je še posebej pomenljiva, le da pred dvema

letoma ni posebej zbudila v oči: Osama, za njim pa newyorška dvojčka v plamenih. Natanko leto dni pred usodnim 11. septembrom 2001...

Dovolilnica na dovolilnici

Med križarjenjem po Pakistanu smo se ustavili v pet milijonskem mestu Peshawar, kjer smo si uredili potrebne dovolilnice in dobili vojaka za varnost. S taksijem smo se odpeljali na mejni prehod Khyep Pass na meji med Pakistanom in Afganistanom. Pot se je vlekla kot jara kača, saj so nas na številnih kontrolnih točkah neprenehoma ustavljali, tako da smo na mejo prispeli šele po nekaj urah cizazenja. Od tod se je razprl vabljiv pogled na afganistansko mesto Jajalabad.

Slika, fotografirana septembra 2000, je 11. septembra 2001 postala resničnost..

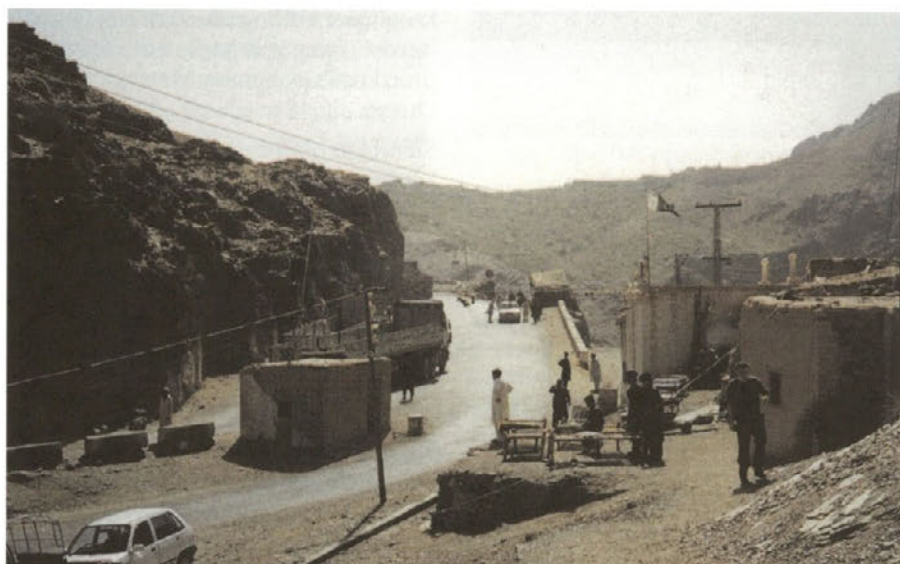
Srečno naključje nas je pripeljalo do pakistanskega obmejnega policista, ki je pristal, da nam omogoči obisk zastražene vasi Darre Adam Khela, nekakšne tovarne orožja na črno. Na dovolilnico, ki so nam jo v Peshawarju izdali za obisk meje, je v arabščini dopisal neko ime. To je bilo priporočilo za vstop v prepovedano Darro.

“V tem koncu Pakistana vlada nenehna napetost, tujci tam niso najbolj dobrodošli, tisti pa, ki si le upajo tja, so pogosto ugrabljeni ali pa svojo radovednost plačajo celo z življenjem,” nas je opozoril “naš” obmejni policist.

Območje Darra je država v državi, prepovedano za pakistansko vojsko in policijo. S svojo proizvodnjo mamil, orožja in vojaške opreme so oskrbovali Afganistan, ko se je bojeval s Sovjetsko zvezo, sedaj pa oskrbujejo Talibane in savdskega terorista Osamo bin Ladna. Polni pričakovanja smo se z meje vrnili v Peshawar, vojaka, ki nas je varoval na poti, smo odložili v vojašnici, naša pot pa se je nadaljevala s posebnim ovinkom proti vasi Darra.

Družinski posel

Ustavljali smo se na več kontrolnih točkah, ki so jih postavili čez cesto. Nadzirali so jih oboroženi ljudje, ki niso pripadali nobeni uradni pakistanski varnostni sili. Skrbno so preverjali dokumente in odločali, koga bodo spustili v vas in koga ne. Taksist se je ustavil nekaj metrov pred zadnjo zapornico in do nje smo morali peš. Še preden je oboroženec pred njo karkoli rekel, smo mu pomolili dovo-

Mejni prehod med Pakistanom in Afganistanom – po spletu srečnih okoliščin smo dobili dovolilnico.

Mojsi so izjemno spretni oblikovalci smrtonosnega orožja.

lilnico z imenom, ki ga je zapisal obmejni policist. Poklicali so novega do zob oboroženega možakarja in hitro se je izkazalo, da je na dovolilnici zapisano njegovo ime. Pot v Darro je bila odprta.

Z vojaškim vozilom so nas odpeljali v osrčje vasi. Postregli so s čajem in med pogovorom vprašali, ali imamo radi Američane, ali imamo radi puške in ali smo že streljali. To območje obvladuje pleme Afidi, ki deluje kot družinsko podjetje. Namesto zapisanih zakonov pri njih velja prastari zakon časti. Če ga kdo prekrši, zadevo navadno rešijo z nekaj strelji iz puške AK 47, ki so jo izdelali sami...

Spremljali so nas iz ene delavnice v drugo, kjer izdelujejo puške AK 47, bolj znane kot kalašnikov, in pištole Sig Saner. Vse stene so bile ozaljšane s slikami Osame bin Ladna.

Proizvodnja zapletenih mehanizmov orožja v tako primitivnih in neopremljenih mehaničnih delavnicah je resnično zahtevna, skoraj že umetnost mehanike. "Mojstri" uporabljajo le preproste žage in pile, a so s 110 let starimi veščinami, ki so jih podedovali od prednikov iz časov pandžabskih kovačnic, izjemno spretni oblikovalci smrtonosnega orožja.

Orožje izdelujejo vsi. Moški, ženske in otroci. Ženske in majhni otroci ponavadi skrbijo le za naboje, kar pa je zelo nevarno, saj dobesedno sedijo v smodniku. Starejši mož nas je odpeljal v zadnji del delavnice in pred nas položil vrhunec mehanike. Videti je bilo kot pisalo, v resnici pa je bilo morilsko orožje, kalibra 0,22 mm.

V svoje izdelke so naravnost zaljubljeni in to vsakemu z veseljem pokažejo. Po ogledu delavnic je namreč obvezen obisk strelišča, kjer lahko kupec preizkusi kakovost ponujenega blaga. Za nekaj rupijev so nam dovolili preizkusiti kar nekaj kosov vaškega arzenala.

Podržavljenje "industrije"

Zunaj vasi Darre se govori, da si pakistanska oblast prizadeva te družinske delavnice spremeniti v podjetje, ki bi bilo v državni lasti. A je glede na pakistansko upornost in žilavost skrajno dvomljivo, da bi pleme Afidi, ki vodi proizvodnjo orožja v Darri, dopustilo tak poseg centralnih oblasti. Ne gre le za njihov statusni simbol, v igri je veliko preveč denarja, da bi se zlahka sprijaznili s takšnimi zahtevami.

Po koncu obiska smo se domačinom za gostoljubnost oddolžili s prospekti Slovenije, čeprav zanjo še niso slišali.

Poznajo pa Tita in njegovo Jugoslavijo. Pospremili so nas do zapornice in

poslovali smo se z močnim muslimanskim objemom.

Mitja Jenko

Med sledenjem svilene poti Marca Pola smo prišli tudi na Pakistansko Kitajsko mejo. Avtor besedila tretji z desne.

Afganistanska pokrajina, v daljavi mesto Jajalabad.

Ponudba je cigaret in hašiša je pestra in obilna.

Koledar prireditev za oktober

razstavišče Barbara, **razstava slik Stojana Špegla** (do 15. 10.)

razstavišče Barbara, **razstava fotografij** z Japonske **Urške Ernecl** (do 15. 11.)

Lukova vila, **kostanjev piknik, DIT**

sobota, 12.,

planinska sekcija, kamorkoli (L), Tone Žižmond

sobota, 12.,

Šaleški teniški klub in TRC Jezero, **memorialni teniški turnir Petra Jakliča**, prijave ob prihodu ob 9. uri

Nakup sezonskih kart za rokometne tekme RK Gorenje

RK Gorenje vabi k nakupu sezonskih kart za ogled vseh tekem – ligaških, pokalnih in evropskih - RK Gorenje na domačem igrišču v Rdeči dvorani v sezoni 2002/2003.

Karte lahko kupite v tajništvu sindikata Premogovnika Velenje, in sicer po cenah:

- ✓ polna cena 8.000 SIT,
- ✓ ob vračilu stare karte 7.000 SIT in
- ✓ za člane sindikata Premogovnika Velenje 6.000 SIT.

Kam so vsi ti fantje šli...

Moški pevski zbor Kajuh pri Kulturnem društvu Kajuh Velenje vabi fante in može, ki imajo veselje do petja, da se mu pridružijo.

Kajuhovci negujejo slovensko in tujo narodno in umetno pesem, nastopajo na različnih prireditvah, pojejo na koncertih doma in v tujini in gostijo druge zборе. Pokrovitelj zborja je Premogovnik Velenje.

Vabljeni ste na pevske vaje **vsak ponedeljek in četrtek med 18. in 20. uro!** Kulturno društvo Kajuh in njegov pevski zbor ima sedež v 3. nadstropju Kulturnega doma Velenje.

Mali oglas

Prodajam Kunta-kinte na ugodni lokaciji, parcela velika 520 m², dostop z avtomobilom, vgrajen WC.

Prodajam tudi klasičen šotor za 4 osebe, proizvajalec Induplati. Šotor je star 1 leto.

Vse informacije po telefonu 031-620-339.

Ko harmonika zaigra

Stane Grudnik je naš sodelavec, zaposlen v arhivu Premogovnika Velenje. Pred leti je bil dober športnik, večkratni zmagovalec občinskih prvenstev in delavskih športnih iger v krosu, atletskem troboju in plavanju. Pred leti pa je športne copate zamenjal za harmoniko.

Diatonična harmonika, frajtonarica, ga razveseljuje doma, ko vadi, rad pa s svojim igranjem razveseli tudi različne družbe. Vanje ga povabijo ali pa se povabi kar sam. Udeležuje se revij harmonikarjev po celi Sloveniji, zadnje čase pa tudi tekmuje.

Letos je že tekmoval v Ratežu na Dolenjskem, na Vranskem in na Resniku na Pohorju, kjer je v svoji kategoriji osvojil drugo mesto. Sodeloval je tudi na prvem tekmovanju harmonikarjev za pokal Starega Velenja, kjer je osvojil prvo mesto in dobil lep pokal.

Stane rad igra povsod, samo da njegova harmonika "Zupan" zaigra "Na Robleku" ali "Sem fantič mlad zavriskal". Harmonika je Stanetu v veliko veselje in sprostitiv v prostem času.

Harmonikar Stane

Mali oglas

Ugodno prodajam Rover 416 SLI, letnik 1995, z veliko dodatne opreme.

Prvi lastnik. Telefon 041/405-799.

Popravki

V 6. številki Rudarja so se nam v prilogo o upokojenih delavcih podjetja prikradle tri večje napake. Zamenjali smo fotografiji dveh sodelavcev z istim imenom in priimkom ter objavili napačno fotografijo pri Srečku Milovanoviču.

Vse tri notice objavljamo še enkrat in se vsem prizadetim opravičujemo!

Vinko Pavić,

upokojen 27. marca

Rodil se je 12. 5. 1953 v Gornji Obodnici, Bosna in Hercegovina. Poročen z Ljubo, rojeno Đulabić. Oče dveh otrok: Slobodana in Smiljana.

Od leta 1974 je neprekinjeno delal v podjetju. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec v Zračenu. Leta 2000 je bil premeščen v IP HTZ, kjer je delal do upokojitve v PC SPV. Leta 1975 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1976 za kvalificiranega kopača.

Bil je član sindikata. Nagrajen je bil za 20 let dela v podjetju in prejel priznanje za najboljšega delavca.

V pokoju bo posebno skrb posvečal svojemu zdravju. Vsem sodelavcem želi 'srečno!'.

Vinko Pavić,

upokojen 12. junija

Rodil se je 26. 1. 1953 v Tuzli, Bosna in Hercegovina. Poročen z Valerijo, rojeno Marinović. Oče dveh otrok: Vesne in Miša.

Od leta 1979 je neprekinjeno delal v podjetju, prej pa od leta 1974 v ESO. Zaposlil se je kot kvalificirani ključavničar v Jamski mehanizaciji, sedaj Jamska strojna služba, kjer je delal do upokojitve, nazadnje kot dežurni ključavničar. Leta 1987 je uspešno končal šolanje za strojnega delovodjo.

Nagrajen je bil za 20 let dela v podjetju, za 21 let aktivnega dela v jamski reševalni četi in za krvodajalstvo.

V pokoju se bo rekreiral, sodelavcem pa želi čim manj nezgod pri delu, dobro sodelovanje ter uspešno delo.

Srečko Milovanović,

upokojen 18. januarja

Rodil se je 13. 8. 1958 v Mirosvcih, Bosna in Hercegovina. Poročen z Ando, rojeno Andrić. Oče dveh otrok: Aleksandre in Marine.

Od leta 1980 je neprekinjeno delal v podjetju, s prekinitvijo zaradi služenja vojaščine pa že od leta 1977. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v jami Škale. Bil je večkrat premeščen, nazadnje leta 1991 v jamo Pesje, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen je bil za 20 let dela v podjetju.

Obvestilo imetnikom deputatnih kart za premog

Uprava Premogovnika Velenje je sprejela sklep, da boste lahko vsi, ki deputatnih kart za leto 2002 niste izrabili do roka veljavnosti, to je do 30. junija, premog dobili še prvi in drugi teden v oktobru 2002.

Rešitev nagradne križanke Premogovnika Velenje,

objavljene v Rudarju 6/2002, sta gesli: Premogovnik Velenje in Skok čez kožo.

Nagrajenci so:

1. nagrada Primož Koren, Ljubljanska 12, 3320 Velenje,
2. nagrada Tončka Hrovat, Tomšičeva 10, 3320 Velenje,
3. nagrada Ivana Peras, Škvarčeva 9 A, 3000 Celje.

Nagrajenci bodo nagrade prejeli po pošti.

Kronoterapija

Kamen ob pravem času je boljši kot zlato ob napačnem času.

V naravi tečejo vse stvari v urejenih zaporedjih, v krivuljah, ki so tipične za vsak dogodek. Različni sta le dolžina ciklusa in višina nihanja. Tako je z letnimi časi in luninimi menami, tako z dnevom in nočjo. Podobno pa se dogaja tudi v našem telesu. Imamo svojo biološko uro, svoja lastna nihanja, ki vplivajo na vsa fiziološka dogajanja.

Že zelo zgodaj so odkrili, da je izločanje ravnega hormona največje prek noči, raven moškega spolnega hormona in hormona nadledvične žleze pa zgodaj zjutraj.

Cirkadiani ritem je samovzdrževano notranje nihanje, ki se ponavlja vsakih 24 ur. Usklajeno je z biološko uro, ki je odvisna od budno-spalnega ciklusa. Večina ljudi se ravna po soncu, spi čez noč in vstaja zjutraj. Pri nočnih delavcih, ki praviloma spijo prek dneva, so številni cirkadiani ritmi premaknjeni bolj v smer spalno-budnega ciklusa.

Način zaščite telesa pred boleznijo ni odvisen le od starosti, spola in genetske informacije, ampak tudi od biološkega ritma. Usklajevanje z medicamentnim zdravljenjem pomaga optimalizirati učinek zdravil in zmanjšati neželene stranske učinke. Namen **kronoterapije** je torej uskladiti čas zdravljenja z notranjim valovanjem bolezni. Optimalno zdravljenje je pričakovati takrat, ko bo pravi odmerek zdravil dosegel tarčni organ v pravem času. Tudi številni stranski učinki bodo zmanjšani, če zdravilo ne bo dano takrat, kadar ni potrebno.

Številna zdravila kažejo normalno, ponavljajočo farmakokinetiko in farmakodinamiko. Raziskave so pokazale, da v času 24 ur več kot 100 zdravil kaže značilno nihanje v koncentraciji in učinku. Najbolj značilen primer je heparin – zdravilo proti strjevanju krvi. Tudi če je dan v enakomernem odmerku v obliki neprekinjene infuzije, tveganje za krvavitev zelo niha in je največje v nočnem času.

Podobno je tudi z zdravili, ki delujejo na srce in žilje (Enalapril, Diltiazem, Nifedipin, Propranolol, Verapamil), zdravili, ki jih uporabljamo pri zdravljenju astme (Terbutalin sulfat,

Teofilin) ali boleznih prebavil (Cimetidin, Omeprazol), pa z nesteroidnimi in protivnetnimi zdravili (Acetil salicilna kislina, Indometacin, Ketoprofen), citostatiki (Cisplatin, Doksorubicin, Metotreksat) in ostalimi (Diazepam, Haloperidol).

Številne bolezni kažejo značilno dnevno nihanje v pojavljanju in slabšanju simptomov.

Astma ima največje dnevne oscilacije. Nenadna huda poslabšanja se pojavljajo predvsem v zgodnjih jutranjih urah. Ugotovili so kar 300-kratno razliko med učinkovitostjo zdravila, če je bilo dano ob 2. uri ali 10. uri. Druga raziskava je pokazala, da je učinek zdravila, ki je dano ob 8. uri, komaj boljši od učinka placeba.

Revmatoidni **arthritis** je kronično vnetno avtoimuno obolenje. Glavni znaki so okornost, oteklina in bolečnost enega ali več sklepov in so izraženi predvsem v jutranjih urah. Bolezenski simptomi kažejo izrazito dnevno oscilacijo.

Oteklina se po obsegu kar 3-krat večje med 8. in 11. uro kot zvečer pred spanjem. Moč stiska pesti je zjutraj manjša za 30 odstotkov. Rvmatoidni **arthritis** lahko ločimo od osteoartritisa po času, ko so bolnikovi

sklepi najbolj boleči. Jutranje bolečine so značilne za vnetno obliko, medtem ko so težave v popoldanskih in večernih urah prisotne pri degenerativnih spremembah. Novi zaviralci ciklooksigenaze2 odpravijo osteoartritične simptome, če jih vzamemo zjutraj. Boljše rezultate zdravljenja revmatoidnega artritisa dosežemo z večernimi odmerki zdravil.

Cirkadiani ritem bolečin in okorelosti je pri **osteoartritisu** drugačen kot pri revmatoidnem artritisu. Bolezen je degenerativne narave in prizadene vsakogar, najkasneje v starosti okrog 70 let. Najbolj prizadeti so kolki, kolena, stopala in prsti. Bolečine so praviloma zjutraj manj intenzivne kot popoldne ali zvečer. Pri nekaterih bolnikih se pojavljajo v dveh dnevniha zagonih, zato je potrebno odmerke zdravil prilagoditi bioritmu vsakega posameznika.

Za **anklozanti spondilitis** je tipična prizadetost cele hrbtenice in bolečine, ki so prisotne prek vseh 24 ur. Najintenzivnejše so med 6. in 9. ter med 19. in 21. uro. Poleg tega je kar 2- do 3-krat več težav v zimskih mesecih.

Simptomi **alergičnega nahoda** so najmočnejše izraženi v zgodnjih jutranjih urah. Jutranji odmerki zdravil

la je manj učinkovit kot odmerek, ki ga vzamemo zvečer.

Maksimalno izločanje kisline pri **ulkusni bolezni**, pojav bolečin in morebitno preluknjanje razjede na želodcu ali dvanajstniku je najpogosteje prek noči. Zato je tudi odmerek zdravil pred spanjem najbolj učinkovit. Nočno jemanje zdravil zmanjša izločanje kisline, izboljša zdravljenje in zmanjša ponavljanje bolezni.

Ko so uvedli novo zdravilo za **nižanje ravnih holesterola**, so svetovali jutranji odmerek. Navodila so spremenili, ko so proučili cirkadiani ritem sinteze holesterola. Za večino zdravil (izjema je le Atorvastatin zaradi dolge razpolovne dobe) tako sedaj velja, da jih je potrebno vzeti v poznih popoldanskih urah ali zvečer.

Kronoterapija velja tudi pri **rakavih obolenjih**. Akutna limfoblastna levke-

mija je bila prva bolezen, kjer so ugotavljali boljše klinične rezultate, če so upoštevali kronoterapijo. Tveganje za poslabšanje bolezni je bilo kar 2,6-krat večje v skupini otrok, ki je prejela zdravila zjutraj.

Najbolj impresivni rezultati so bili v raziskavi bolnikov z rakom debelega črevesa. Prva skupina je prejela citostatik v neprekinjeni 24-urni infuziji, druga pa le v večernem odmerku.

Raziskava je bila prekinjena predčasno, saj je bilo v drugi skupini doseženo izboljšanje bolezni v 51 odstotkih, v skupini z neprekinjeno infuzijo pa le v 29 odstotkih.

Tudi številni neugodni dogodki pri bolnikih s **srčnožilnimi boleznimi** kažejo značilno cirkadiano nihanje. Tveganje za srčni infarkt je močno povečano med 6. in 12. uro. V istem

času so ugotovili tudi 29 odstotkov pogostejšo nenadno srčno smrt.

Povečan pojav dogodkov gre pripisati porastu porabnikov kisika. Že skoraj 80 let je znano, da krvni tlak prek dneva ni stabilen. Višji je zjutraj. Rasti prične okrog 6. ure. Najvišji je dopoldne, prek popoldneva pa se umiri. Najnižjo vrednost doseže okrog 3. ure. Pri večini ljudi med spanjem pade za 10 do 20 odstotkov.

Jutranji porast je posledica številnih faktorjev. V času prebujanja se poveča telesna aktivnost, poraste raven hormonov (kateholamini, kortizol), ki višajo krvni tlak, povečajo skrčljivost srčne mišice in pospešijo frekvenco srčnega utripa.

V istem času se poveča tudi sposobnost zlepljanja krvnih ploščic in poveča tonus žil, kar poveča tvorbo strdkov. Posledica so pogostejši napadi angine pectoris, večja nevarnost srčnega infarkta, možganske kapi ali nenadne srčne smrti.

Da bi zmanjšali jutranji porast krvnega tlaka in zmanjšali frekvenco srčnega utripa, je treba nekatera zdravila vzeti zvečer.

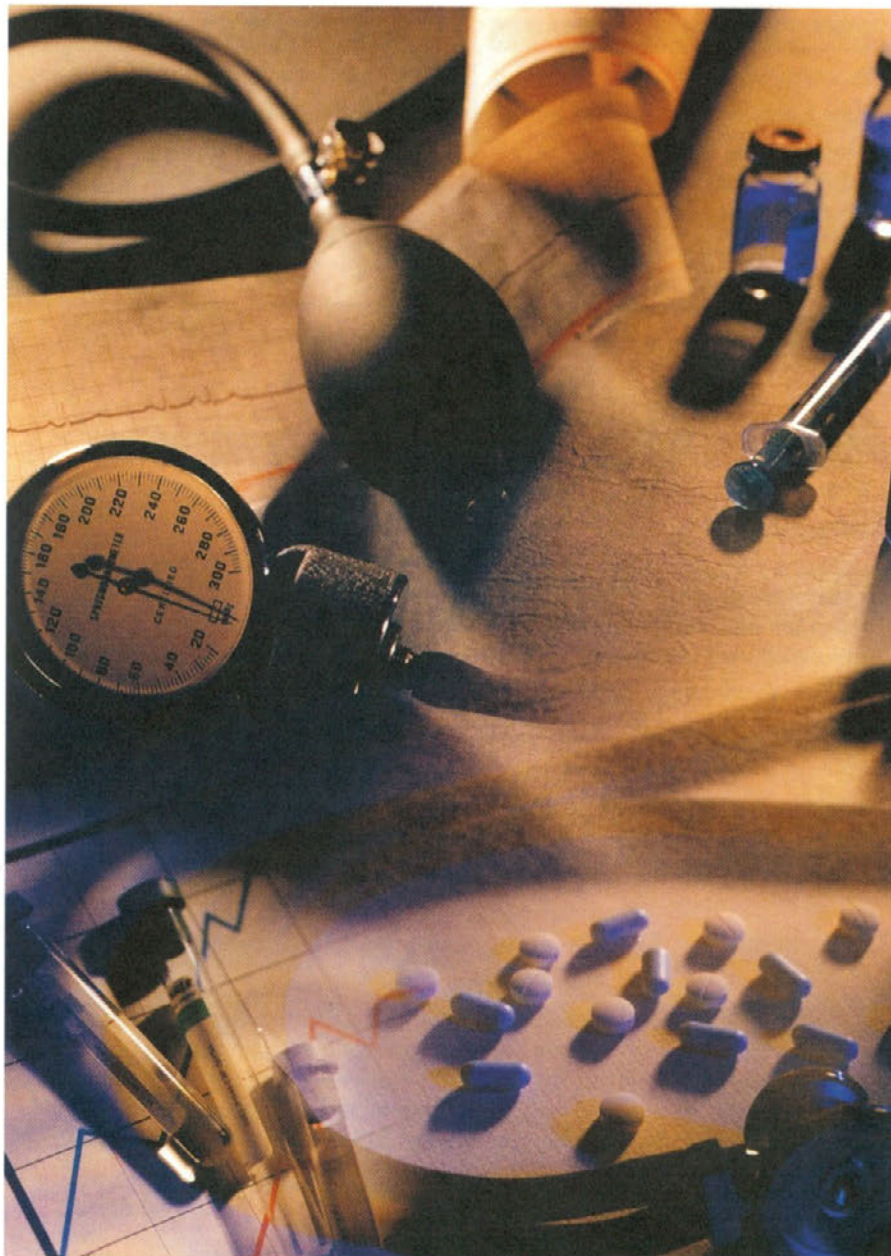
Raven insulina prek dneva močno niha. Za uspešno vodenje **sladkorne bolezni** potrebujemo številne dnevne odmerke zdravil, odvisne od bolnikove telesne aktivnosti, splošnega počutja, hormonskega stanja in delovne aktivnosti. Ustrezno rešitev bomo dobili z računalniško krmiljeno insulinsko črpalko.

Vsi najbrž vemo, da ob **moteni spolni funkciji** bolnikom pomaga Viagra, pozabljamo pa na dejstvo, da je zdravilo prisotno v krvi še kasneje, ko ga zaradi spolnih zahtev ne potrebujemo več, močno neugodno pa vpliva na zdravljenje z drugimi zdravili. Se je morda možno rešiti jemanja zdravila, če bi imeli spolne odnose v obdobju, ki je biološko najugodnejše – v zgodnjih jutranjih urah?

Pri **motnjah prehranjevanja** je znano, da 2000 kalorij, zaužitih zjutraj prek dneva potrošimo, iste kalorije, zaužite zvečer pa se dodajo telesni teži. Zato farmacevtske tovarne iščejo zdravilo, ki bi upoštevalo kronoterapijo in bilo zato učinkovitejše, imelo pa bi tudi manj stranskih učinkov.

Je pač tako, da za vse stvari velja, da morajo biti ob pravem času na pravem mestu. In če ob tem upoštevamo še svojo biološko uro, potem bo življenje lažje in lepše.

prim. Janez POLES, dr. med.-internist

Osmanu Hasiću v spomin

Ne spomnim se, da bi kdaj Osmana Hasića poklical po njegovem pravem imenu. Za vse nas, ki smo pred nekaj več kot tremi leti začeli delati v Muzeja premogovništva Slovenije, je bil na kratko Haso.

Človek, ki je zelo natančno znal predstaviti svoje misli in ljudem povedati tudi stvari, ki jih niso vedno radi slišali. Njegov odnos do sodelavcev in dela je bil izjemen in nikoli se ni zgodilo, da svoje naloge ni brežhibno izpolnil. Zato smo ga imeli radi mi in obiskovalci, ki jih je vodil po podzemlju.

V njegovem življenju je bil njegov poklic zelo pomemben, a ukvarjal se je še z nešteto drugimi stvarmi. Veliko mu je pomenila osamosvojitvena vojna za Slovenijo, v kateri se je zelo izkazal, poznal je vse skrite kotičke Šaleške doline, saj bil je strasten lovec in ljubitelj narave, gasilec, atlet in atletske delavec. Pogovor z njim je pomenil iskanje novih in boljših rešitev za življenje in delo.

Prav zato je težko razumeti, da je odšel in da ga ni več med nami. Sodelavci v muzeju ga bomo pogrešali in se ga vedno spominjali kot odličnega sodelavca in dobrega prijatelja.

Peter Pušnik

Zahvala

V juliju nas je nenadoma zapustil dragi brat

Ivan Kralj.

Zahvaljujem se sodelavcem Strojne službe in Jamskega transporta ter članom PIGD Premogovnika Velenje za darovano cvetje, sveče in izrečena sožalja.

Viktor Kralj z družino

Zahvala

Ob smrti mame

Ljube Lovrić

se zahvaljujem sindikalni podružnici Jame Pesje in sodelavcem za izrečena sožalja in izkazano pomoč.

Vlado Lovrić

Zahvala

Ob smrti staršev

Alojza in Jolanke Kozar

se zahvaljujem sindikalni podružnici Jame Pesje in sodelavcem za podarjeno cvetje, denarno pomoč in izrečena sožalja.

Alojz Kozar z družino

Zahvala

Ob smrti drage mame

Štefke Jurko

se iskreno zahvaljujem sodelavkam za darovane sveče in izrečena sožalja ter sindikalni podružnici Strokovnih služb za darovano cvetje.

Danica Vincek

Zahvala

Ob smrti sina

Nedžada Botića

se zahvaljujem sodelavcem v jami Pesje, sindikalni podružnici in sosedstvom v samskem domu za izrečena sožalja in denarno pomoč.

Ramiz Botić z družino

Zahvala

Ob nenadni smrti našega sina in brata

Danijela Srebota

se iskreno zahvaljujemo kolektivu Premogovnika Velenje in njegovim sodelavcem iz jame Pesje za izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče in denarno pomoč. Hvala Pihalnemu orkestru Premogovnika Velenje in pevcem za lepo slovo ter rudarjem za častno stražo.

Žalujoči domači

PROMET Z NEPREMIČNINAMI

<http://www.rlv.si/habit/>

041/665-223

PRODAMO Celje, enoinpolsobno stanovanje novo gradnja, 46 m², 2. nadstropje, KTV

PRODAMO Celje, dvosobno stanovanje, 59 m², naselje Hudinja, visoko pritličje, dvigalo, KTV, tel.

PRODAMO Velenje, garsonjera, 32 m², Prešernova ulica, 3. nadstropje, KTV, tel.

PRODAMO Velenje, dvosobno stanovanje, 62 m², (nad staro Namo), 1. nadstropje, KTV

PRODAMO Velenje, dvosobno stanovanje, 63 m², naselje Šalek, 6. nadstropje, dvigalo, KTV

PRODAMO Velenje, dvoinpolsobno stanovanje, 79,5 m², naselje Gorica, 5. nadstropje, stanovanje je prenovljeno

PRODAMO Prevalje, trisobno stanovanje 70 m², potrebno obnove, ugodno!

PRODAMO Zreče, trisobno stanovanje 71,8 m², nasproti Term, novejši blok, 1. nadstropje!

PRODAMO Dobrovlje pri Nazarjah, gradbena parcela v velikosti cca 1500 m², z urejeno lokacijsko dokumentacijo in vso infrastrukturo

PRODAMO Kavče, gradbena parcela v velikosti 642 m², z urejeno gradbeno dokumentacijo (plačani vsi prispevki) in vso infrastrukturo

PRODAMO hiše v Gotovljah, Braslovčah, Andražu nad Polzelo, Škalah, manjši kmetiji v Rečici ob Savinji in Lokovici, nedograjena hiša pri Šmarju, Prevalje

IŠČEMO v Velenju več različnih stanovanjskih enot za prodajo ali najem ter enoinpol- do dvosobno stanovanje (do 55 m²) po možnosti v pritličju ali prvem nadstropju oz. do petega nadstropja v bloku z dvigalom.

Mnogi nam zaupajo že vrsto let. Zaupajte nam še vi !

gsm: 041/665-223 tel: 03 898 16 00

NI MESTA, DA SE GA NE BI OPRIJEL

malte **TORMALT**

hotel Barbara

Celje - skladišče

D-Per
65/2002

5000011139,7

REPUBLIKA SLOVENIJA
KNUJ CELJE

COBISS

MARTINOVANJE

Martinov dvodnevni paket - 8. do 10. novembra 2002

polpenzion/osebo 13.400,00 sit

Martinov dan - 9. do 10. novembra 2002

polpenzion/osebo 7.700,00 sit

Jedilnik:

- juha, zapečeni skutini štruklji z zelišči, dušeno jagnječe stegno na zeljni odejici, krompirjeva rolada, polnjena z rdečim zeljem, sadna rolada s smetano

JESENSKI ODDIH

• vikend paket 13.400 SIT

• 3-dnevni paket 20.100 SIT

• 5-dnevni paket 33.500 SIT

(polpenzioni, kopanje v hotelskem bazenu, uporaba fitnesa, taksa)

NOVOLETNI PAKETI

3-dnevni paket /nočitev z zajtrkom/

46.200,00 sit/osebo

3-dnevni paket /polpenzion/

50.700,00 sit/osebo

5-dnevni paket /nočitev z zajtrkom/

62.000,00 sit/osebo

5-dnevni paket /polpenzion/

69.500,00 sit/osebo

Paketi vključujejo:

- namestitev v sobah (tvc, klima, tel., sat, tv, balkon),
- nočitev z zajtrkom ali polpenzion (odvisno od izbire paketa),
- silvestrski meni (31.12.02. ob 20. uri),
- novoletni meni (1.1.03 ob 20. uri),
- brunch (zajtrk & kosilo 1.1.03 od 8.00-13. ure),
- kopanje v pokritem bazenu z ogrevano morskovo vodo (30°C),
- fitness,
- glasbo (31.12.02 in 1.1.03 - trio Banana),
- turistično takso, ddv, presenečenje.

Vabljeni!

TURISTIČNA AGENCIJA

Cankarjeva ulica (stekleni paviljon)

TELEFON: 897 32 80